

Helyzetkép a külkereskedelemről, 2018

Tartalom

1. Nemzetközi kitekintés	3
1.1. A termékek és szolgáltatások külkereskedelmi forgalmának alakulása a nemzeti számlák szerinti elszámolás alapján	3
1.2. Külkereskedelmi termékforgalom	4
1.3. Szolgáltatás- külkereskedelem.....	6
2. A magyar külkereskedelem nemzetgazdasági vonatkozásai	8
3. Magyarország külkereskedelmi termékforgalma.....	10
3.1. A termékkivitel áruszerkezete	10
3.2. A termékbehozatal áruszerkezete	12
3.3. A külkereskedelmi termékforgalom relációs szerkezete.....	13
3.4. A külkereskedelmi termékforgalom egyenlege.....	14
3.5. Külkereskedelmi termékárak	16
3.6. A külkereskedelmi termékforgalom alakulása vállalati jellemzők szerint	18
4. Magyarország szolgáltatás- külkereskedelmi forgalma.....	20
4.1. A szolgáltatások külkereskedelme szolgáltatáscsoportok szerint.....	20
4.1.1. Turizmus	20
4.1.2. Szállítási szolgáltatások	22
4.1.3. Üzleti és kormányzati szolgáltatások	23
4.2. A szolgáltatás- külkereskedelem alakulása vállalati jellemzők szerint.....	25
4.2.1. Üzleti szolgáltatások.....	25
4.2.2. Szállítási szolgáltatások	26
5. Módszertani információk	27
Jelmagyarázat	
Elérhetőségek	

1. Nemzetközi kitekintés

1.1. A termékek és szolgáltatások külkereskedelmi forgalmának alakulása a nemzeti számlák szerinti elszámolás alapján

Az egyes országok export- és importvolumene (GDP szerinti elszámolás alapján termék és szolgáltatás együtt) az előző évihez képest változó, de alapvetően lassuló ütemben nőtt 2018-ban.

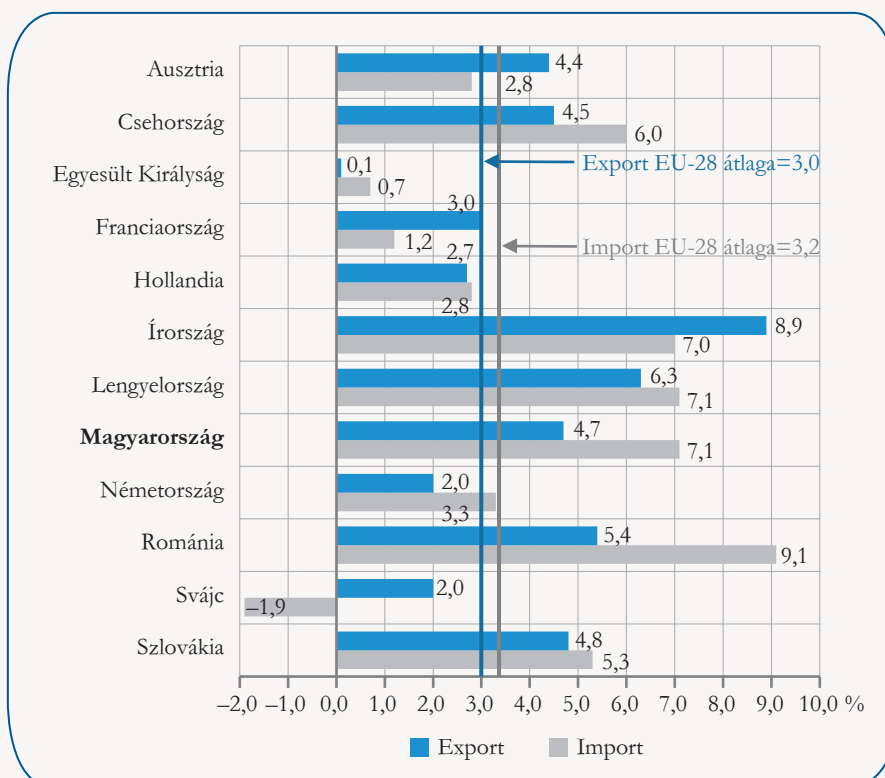
Világviszonylatban az exportvolumen egy év alatt 3,5%-kal bővült. A gazdasági súlyukat tekintve kiemelkedő, nem európai országok közül az Egyesült Államok exportvolumenének növekedését az előrejelzések 4,1, Oroszországot 5,7% körülire becsülik. Ugyanakkor Kína 2017-ben realizált, 11%-os volumennövekedése után 2018-ban az export 5,4%-kal emelkedett¹.

Az EU 28 tagállamának exportvolumene 3,0%-kal bővült 2018-ban, ez volt 2013 óta a legalacsonyabb mértékű növekedés. Mind a termékek, mind a szolgáltatások esetében mérséklődött a volumennövekedés üteme. Magyarország kivitele 4,7%-kal emelkedett, a növekedési ütem az európai országok között jelentősnek mondható, ugyanakkor a környező országok közül csak Ausztria és Csehország kivitelét haladta meg, Lengyelország, Románia és Szlovákia bővülésétől elmaradt. Hazánk exportvolumene a termékek esetében 4,3, a szolgáltatásokat illetően 6,3 %-kal volt magasabb az előző évinél.

Globálisan a behozatal volumene az egy évvel korábbinál mérsékeltebben, 4,1%-kal emelkedett 2018-ban. Az EU-28 együttes importja 3,2%-kal nőtt. Az uniós országok növelték a volument, a legjelentősebben Románia, amelyet Szlovénia, Magyarország, illetve Lengyelország követett. A magyar külkereskedelmi termékforgalom importvolumene 7,3, a szolgáltatásoké 5,9%-kal növekedett.

1. ábra

Főbb külkereskedelmi partnereink forgalmának volumenváltozása, 2018
(az előző évhez képest)

¹ Forrás: OECD áruk és szolgáltatások kereskedelme, előrejelzés. Utolsó letöltés: 2019. május.

A GDP százalékában kifejezett külkereskedelmi egyenleg az uniós országok többségében csökkent. Az EU-28 külkereskedelmi többlete a GDP 3,3%-át tette ki 2018-ban, ami az előző évinél 0,4 százalékponttal kisebb. Magyarország főbb partnerországai közül a legnagyobb GDP-arányos többlettel Írország rendelkezett, de Svájc és Hollandiáé is jelentősen meghaladta az EU-28 átlagát. Az uniós legnagyobb gazdasága, Németország GDP-hez viszonyított aktívuma gyakorlatilag a 2014-es szinten alakult. Ugyanakkor negatív külkereskedelmi mérleggel zárt Románia, az Egyesült Királyság, valamint Franciaország. Magyarország GDP-arányos egyenlege 2018-ra 4,8%-ra csökkent, utoljára 2009-ben (4,0%) volt ennél alacsonyabb. A visegrádi országok (V4) közül csak Csehorszáé volt ennél magasabb. Az Európán kívüli főbb kereskedelmi partnereink közül Oroszországnak és Kínának tartósan pozitív, míg az Egyesült Államoknak tartósan negatív volt az egyenlege 2013 és 2017 között (a 2018-as adatok még nem állnak rendelkezésre).

1. tábla

A külkereskedelmi mérleg a GDP százalékában egyes kiemelt országokban

(%)

Ország	2013	2014	2015	2016	2017	2018
EU-28	2,8	3,0	3,5	3,5	3,7	3,3
Ausztria	2,8	3,3	3,8	3,6	3,1	3,5
Csehország	5,8	6,3	5,9	7,8	7,5	6,2
Egyesült Királyság	-1,7	-1,6	-1,4	-1,5	-1,2	-1,5
Franciaország	-1,0	-1,1	-0,6	-0,8	-1,1	-1,0
Hollandia	10,2	11,1	7,5	10,2	10,8	10,6
Írország	18,8	18,1	28,8	15,5	30,4	31,2
Lengyelország	1,9	1,5	3,1	4,0	4,1	3,4
Magyarország	7,0	6,4	8,1	10,0	7,5	4,8
Németország	6,0	6,9	8,0	7,8	7,5	6,8
Románia	-0,8	-0,4	-0,6	-0,9	-2,2	-3,3
Svájc	12	11,7	11,7	11,5	10,7	12,1
Szlovákia	4,2	3,5	1,5	3,0	3,1	2,2
Szlovénia	5,5	7,4	8,5	9,2	9,7	9,5

Forrás: Eurostat főbb GDP aggregátumok export- és importtáblái. Utolsó letöltés: 2019. május.

1.2. Külkereskedelmi termékforgalom

A világ termék-külkereskedelme a vártnál kisebb mértékben bővült

2018-ban a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) előzetes adatai szerint a világ termék-külkereskedelmi volumene 3,0%-kal emelkedett², ez a növekedés azonban elmaradt a legutóbbi, 3,9%-os előrejelzéstől. A termékforgalom volumene elsősorban a negyedik negyedévben csökkent: az export 0,1, az import 0,5, az összeforgalom pedig átlagosan 0,3%-kal.

A világkereskedelem volumenének lassuló növekedésében **régiós szinten** leginkább **Európa** és **Ázsia** importaránya (37, illetve 35%) játszott közre. 2017-ben Ázsia jelentős szerepet töltött be a világkereskedelmi termékforgalom helyreállításában, 2018-ban azonban mérsékelt növekedést produkált.

² Forrás: Global trade growth loses momentum as trade tensions persist, 2018. Utolsó letöltés: 2019. április 2.

Az európai export az év során stagnált, az import fokozatosan csökkent. A régiók közül a fő kivétel Észak-Amerika volt, az Egyesült Államok által lebonyolított import 5,0%-os emelkedése ugyanis nagymértékben hozzájárult a termékimport-forgalom növekedéséhez.

Az **egyéb régiók** körébe tartozó **Afrika, Közel-Kelet és a Független Államok Közössége** exportoldalon 2,7%-os növekedést realizált. Dél-Amerika kereskedelmi forgalma – a gyengébb külső kereslet, valamint a hazai gazdasági megrázkódtatások hatására – fokozatosan fellendült.

Döntően a volumen- és az árváltozások következtében 2018-ban is emelkedtek a nominális kereskedelmi értékek. A világ áruexportja 10%-kal nőtt, amit alapvetően az olajárak 20%-os emelkedése eredményezett. A kereskedők körében a legmagasabb árbevétel-növekedést az olajtermelők, elsősorban Szaúd-Arábia (35%) és Oroszország (26%) érték el. Az áruimport értéke leginkább Indonéziában (20%), Brazíliában (20%), Kínában (16%) és Vietnamban (15%) emelkedett.

A világkereskedelem vártnál kisebb mértékű növekedését számos tényező befolyásolta 2018-ban: az új tarifák, a széles körben forgalmazott árukat érintő megtorló intézkedések, a gyengébb globális gazdasági növekedés, a pénzügyi piacok árfolyamingadozása, szigorúbb monetáris feltételek bevezetése a fejlett országokban, valamint egyéb kockázati tényezők (mint például a Brexit) hatásai.

E tényezők együttesen olyan kereskedelmi feszültségeket gerjesztettek, amelyeknek a tényleges forgalomra gyakorolt hatását ugyan nehéz számszerűsíteni, azonban jelentős hatást gyakoroltak a fogyasztókra és a vállalatokra egyaránt.

Az Európai Unió termék-külkereskedelmi passzívuma kisebb lett

Az Európai Unió tagállamainak a világ többi országával folytatott termék-külkereskedelmében mindkét forgalmi irányt tekintve nőttek az értékek.³ Az export értéke 1955,7 milliárd eurót tett ki, ami 4,1%-kal meghaladta a 2017. évet. Az import 6,6%-os növekedéssel, 1980,4 milliárd eurós szinten zárt. Az EU-28 külkereskedelmi mérlege közel 25 milliárd eurós, az előző évinél 46 milliárd euróval kisebb passzívumot mutatott.

Az unió külkereskedelmi **partnerszerkezetére** alapvetően a stabilitás jellemző, 2018-ban a tíz legfontosabb partnerországát ugyanazok az államok alkották, mint az előző évben. Az EU 2018-ban jelentősen növelte az Egyesült Államokba, Indiába és Kanadába irányuló exportját. Az Oroszországból származó import 16%-kal meghaladta az egy évvel korábbi. A Norvégiából származó importnál is hasonló mértékű volt a növekedés, a dél-koreai import viszont mérséklődött.

2. tábla

Az Európai Unió tíz legfontosabb külkereskedelmi partnere, 2018

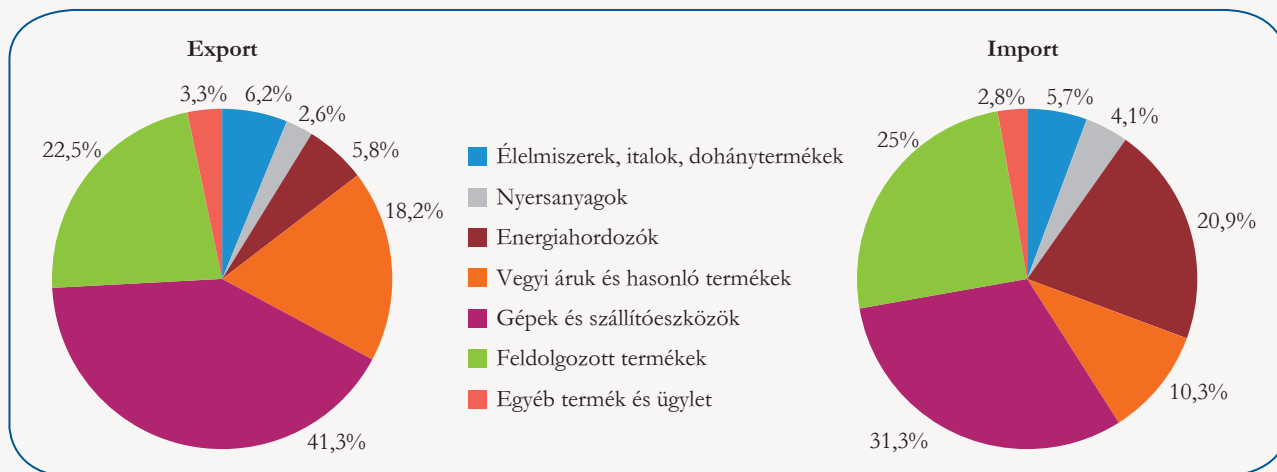
Ország	Export			Import		
	milliárd euró	értékindeks, 2017=100,0%	részesedés, %	milliárd euró	értékindeks, 2017=100,0%	részesedés, %
EU-28	1 955,7	104,1	100,0	1 980,4	106,6	100,0
Egyesült Államok	406,4	108,0	20,8	267,4	103,9	13,5
Kína (kivéve Hongkong)	209,9	106,2	10,7	394,8	105,2	19,9
Svájc	156,5	104,1	8,0	109,0	98,4	5,5
Oroszország	85,2	99,0	4,4	168,3	116,1	8,5
Törökország	77,2	91,1	3,9	76,1	109,1	3,8
Japán	64,7	107,0	3,3	70,4	102,2	3,6
Norvégia	53,9	106,4	2,8	83,9	113,7	4,2
Dél-Korea	49,4	98,6	2,5	51,1	98,8	2,6
India	45,7	109,5	2,3	45,8	104,2	2,3
Kanada	41,4	109,7	2,1	31,0	98,4	1,6

³ Forrás: Eurostat-adatbázis. Letöltés ideje: 2019. május 5.

2018-ban az Európai Unió külkereskedelmében a legjelentősebb súlyú **árufőcsoportot** a gépek és szállítóeszközök képviselték, az exportban 41, az importforgalomban 31%-os aránnyal. Ezt követte – az előző évihez hasonlóan – a feldolgozott termékek csoportja, a behozatalban 25, a kivitelben 23%-os részesedéssel. Az EU-ba érkező import csaknem 21%-át az energiahordozók adták, exportból ez a tétel közel 5,8%-kal részesedett. Az előző évihez képest a legjelentősebb (behozatalban 2,9, kivitelben 0,5 százalékpontnyi) részarány-növekedés az utóbbi termékcsoporthoz képest következett be.

2. ábra

Az Európai Unió külkereskedelmének termékösszetétele, 2018

Az Európai Unió 28 **tagállamának egymás közötti** termékforgalma 3519 milliárd euró értékű volt 2018-ban, 5,0%-kal több az egy évvel korábbinál. Majdnem mindegyik tagországban az unión belülről érkező termékek adták az import- és exportforgalom többségét. Az előző évhez hasonlóan 2018-ban is az EU teljes külkereskedelmi forgalmának 64%-át tette ki a közösségen belüli árumozgás. Az exportot tekintve Szlovákiában volt a legmagasabb az uniós tagállamokba történő kiszállítás aránya (86%), míg Cipruson a legalacsonyabb (29%). Luxemburg importjának 88%-a érkezett valamely más uniós országból, míg Hollandiánál mindössze 46%-ot tett ki ez az arány.

1.3. Szolgáltatás-külkereskedelem⁴

Magyarország egyik legfontosabb partnerének, az Egyesült Államoknak a szolgáltatásexportja folyó áron 828 milliárd dollár értékű volt 2018-ban, 3,9%-kal több, mint az előző évben. A turizmus részesedése (26%) volt a legnagyobb a teljes szolgáltatás-külkereskedelmi forgalomból, az ebből származó bevételek 1,8%-kal bővültek egy év alatt. Az egyéb üzleti szolgáltatások a forgalom 20%-át adták, bevételük az előző évihez mérten 6,8%-kal nőtt. A legnagyobb mértékű növekedést a kis súlyú javítási és karbantartási szolgáltatásoknál realizálták, bevételük 14%-kal bővült.

Az ország szolgáltatásimportja 559 milliárd dollárt tett ki 2018-ban, 3,1%-kal többet, mint az előző évben. Az exporthoz hasonlóan az importból is a turizmus részesedett a legnagyobb mértékben (26%), az ehhez kapcsolódó kiadások 6,8%-kal bővültek. Az importot illetően a forgalom egyötödét adó egyéb üzleti szolgáltatások kiadásai nőttek a leginkább, 7,2%-kal. A hasonló súlyú szállítási szolgáltatás importja 6,4%-kal bővült.⁵

⁴ Jelen kiadvány készítésének időpontjában a szolgáltatás-külkereskedelmi adatok túlnyomórészt az európai országokra és az Egyesült Államokra vonatkozóan érhetők el, ezért az elemzés is ezekre az országokra fókuszál.

⁵ Forrás: <https://www.bea.gov/data/intl-trade-investment/international-trade-goods-and-services>.

3. tábla

Az Egyesült Államok szolgáltatás- külkereskedelmi forgalma, 2018

Megnevezés	Export			Import		
	folyó áron, milliárd dollár	előző év=100,0%	részese- dés, %	folyó áron, milliárd dollár	előző év=100,0%	részese- dés, %
Turizmus	214,5	101,8	25,9	144,2	106,8	25,8
Egyéb üzleti szolgáltatások	164,8	106,8	19,9	111,9	107,2	20,0
Szellemi tulajdon használatáért kapott/fizetett díjak	130,5	101,6	15,7	53,8	104,8	9,6
Pénzügyi szolgáltatások	113,0	103,1	13,6	30,8	106,4	5,5
Szállítási szolgáltatások	92,3	104,2	11,1	108,3	106,4	19,4
Javítási és karbantartási szolgáltatások	30,0	113,7	3,6	8,7	104,6	1,6
Szolgáltatás- külkereskedelem összesen	828,4	103,9	100,0	559,2	103,1	100,0

V4-es partnereink közül Lengyelország exportja növekedett a legjelentősebb mértékben, 14%-kal, Csehország és Szlovákia bevételének növekedése mérsékeltebb, 6,7, illetve 6,6% volt. Szlovénia exportja 10%-kal nőtt, ugyanakkor Svájc szolgáltatásexportja 2,4%-kal csökkent.

4. tábla

A tíz legnagyobb szolgáltatásexport-, illetve szolgáltatásimport-forgalmat lebonyolító EU-tagállam és Magyarország forgalmának alakulása*, 2018

Ország	Folyó áron, milliárd euró	Előző év=100,0%
Export		
EU-28	919	102,5
1. Egyesült Királyság	320	100,8
2. Németország	291	103,2
3. Franciaország	248	101,5
4. Írország	176	109,9
5. Hollandi	158	105,6
6. Spanyolország	128	103,9
7. Belgium	105	98,8
8. Olaszország	103	105,0
9. Luxemburg	97	105,5
10. Ausztria	63	106,2
Magyarország	25	104,7
Kiemelt országok együtt	1 755	103,0
Import		
EU-28	728	103,0
1. Németország	310	102,1
2. Franciaország	218	100,1
3. Egyesült Királyság	199	105,5
4. Írország	186	104,4
5. Hollandia	145	102,5
6. Belgium	110	107,3
7. Olaszország	107	104,1
8. Luxemburg	74	105,5
9. Spanyolország	73	108,0
10. Svédország	60	97,1
Magyarország	17	104,9
Kiemelt országok együtt	1 526	103,1

* Az adatok az egyes országok minden más országba irányuló exportját, minden más országból érkező importját, az EU-28 pedig az EU-n kívüli országokba irányuló export, illetve az EU-n kívüli országokból érkező import értékét tartalmazzák.

Forrás: Tables by themes/Balance of payments international transactions/Current account transactions – services: credits, debits and balance.

<https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.

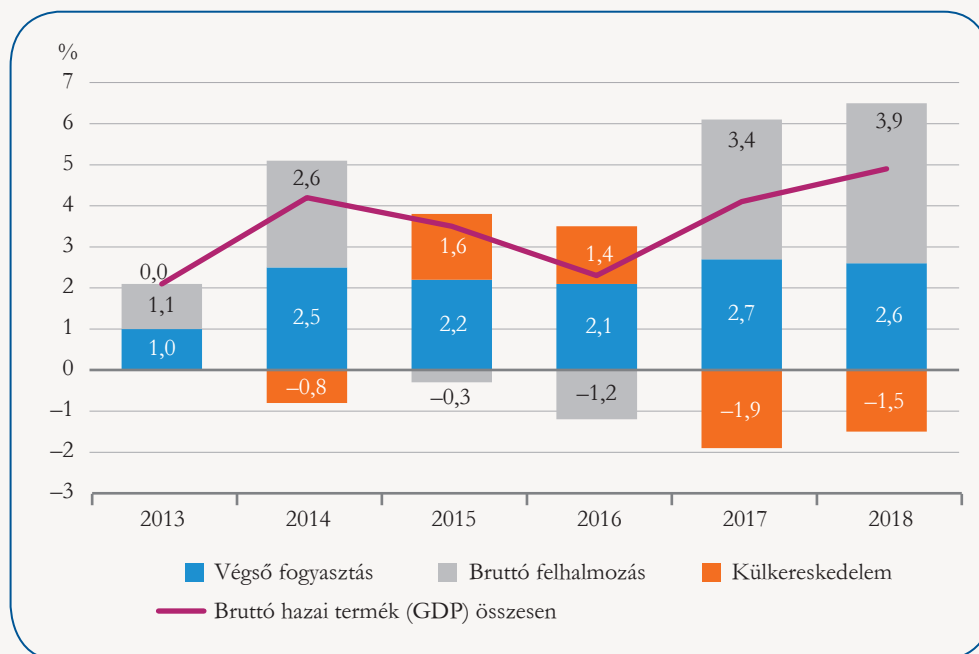
Az import 2018-ban is Romániában növekedett a legnagyobb mértékben, 14,7%-kal, valamint Horvátország kiadásai is nőttek, 11%-kal. A V4-ek importját tekintve Lengyelország és Csehország forgalma egyaránt 9,1, Szlovákiáé pedig 8,6%-kal bővült, a jelentős forgalmat lebonyolító partnerek közül Svájcé ezzel szemben 4,3%-kal csökkent. A legkiemelkedőbb forgalmú EU-tagállamok Magyarországnak is fontos szolgáltatás-külkereskedelmi partnerei, a felsorolt országok többsége évről évre megtalálható Magyarország 10 legfontosabb partnere között.

2. A magyar külkereskedelem nemzetgazdasági vonatkozásai

A bruttó hazai termék (GDP) volumene a 2013 és 2018 közötti időszakban 23%-kal növekedett. A gazdaság teljesítménye minden évben nőtt, ennek üteme mindig meghaladta a 2%-ot. 2018-ban az elmúlt hat év legnagyobb növekedése (4,9%) következett be. Magyarország gazdasága európai viszonylatban továbbra is kiemelkedően nyitottnak számít. A külkereskedelmi forgalom GDP-hez mért aránya ezekben az években 164 és 170% között mozgott. Míg a végső fogyasztás és a bruttó felhalmozás összességében hozzájárult, addig az áruk és szolgáltatások külkereskedelmi egyenlege alapvetően kissé mérsékelte a GDP növekedésének mértékét.

3. ábra

A felhasználási oldal összetevőinek hozzájárulása a GDP változásához

Változatosan alakult a nettó export hozzájárulása a GDP növekedéséhez a vizsgált időszakban. A háztartások fogyasztása és az utóbbi évek beruházási növekedése az import fellendülését vonta maga után, ami a külkereskedelmi egyenleg romlását eredményezte. Az áruforgalom egyenlege – amely 2018-ban a bruttó hazai termék értékének 136%-át is meghaladta – a 2015. év kivételével mérsékelte a GDP volumenét. Ugyanakkor a szolgáltatás-külkereskedelmi aktívum minden évben hozzájárult a nemzetgazdaság növekedéséhez, kompenzálva ezzel valamelyest a külkereskedelmi termékgazdaság passzívumának csökkentő hatását. A szolgáltatás-külkereskedelem súlya a teljes makrogazdasági értelemben vett külkereskedelemben az elmúlt hat évben 18–20% között mozgott. Míg a szolgáltatások külkereskedelmi aktívumból való részesedése 2013-ban 53% volt, addig 2018-ban 122%-ra ugrott.

A külkereskedelem-termékgforgalmi statisztika (lásd 3. fejezet) elszámolási szabályai részben eltérnek a nemzeti számlák GDP-számítási módszertanában alkalmazottól. A két koncepció szerinti adateltérések főbb elemeit és azok hatását az alábbi tábla mutatja.

5. tábla

A külkereskedelmi egyenleg összetevői folyó áron, 2018

(milliárd forint)

Sor-szám	Megnevezés	Egyenleg
1.	<i>Külkereskedelmi statisztika szerinti termékgforgalom</i>	1 764
2.	Bérmunka és egyéb elszámolások	-701
3.	Közvetítő kereskedelem	63
4.	Cif/fob konverzió	514
5.	Áfaregisztrációk korrekciója	-1 578
6.	Bunker üzemanyag	-347
7.	Egyéb	-165
8.	Nemzeti számlákban elszámolt külkereskedelmi termékgforgalom: 1+2+3+4+5+6+7	-450
9.	<i>Szolgáltatásforgalom</i>	2 461
10.	Nemzeti számlák szerinti külkereskedelmi forgalom: 8+9	2 011

A nemzeti számlák szerinti külkereskedelmi forgalom egyenlege az előző évitől 890 milliárd forinttal elmaradt 2018-ban, legutóbb 2014-ben volt ennyire alacsony. Az aktívum ilyen mértékű csökkenését alapvetően a termékgforgalmi egyenleg (az 5. tábla 1. sora) közel 30%-os visszaesése okozta, ugyanis 2018-ban az export értéknövekedése (7,3%) jelentősen elmaradt az importétól (11%).

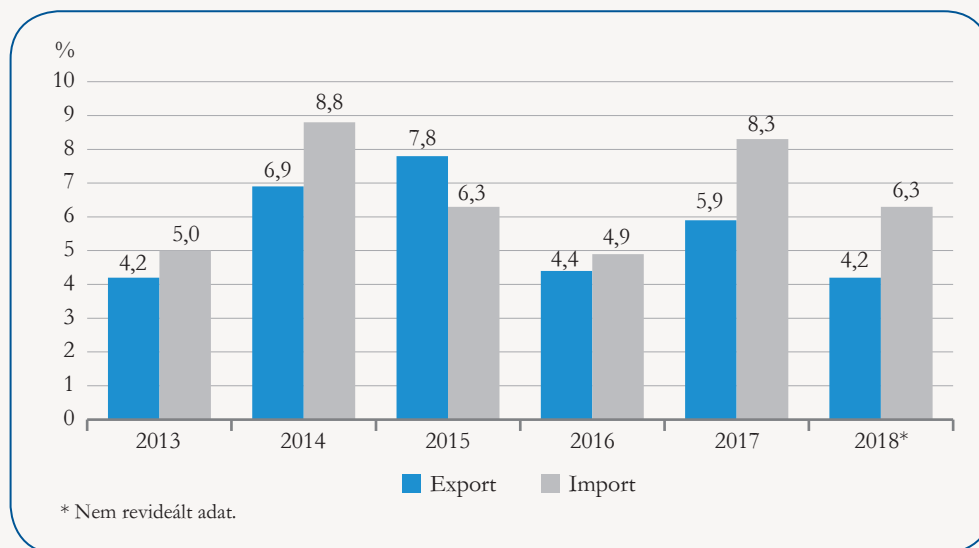
Összességében a teljes termékgforgalom értéke 2017-hez képest több mint ezer milliárd forinttal volt kisebb, ami negatívan hatott a bruttó hazai termékre. Ugyanakkor a szolgáltatások egyenlege 6,5%-kal magasabb volt az előző évinél, így a korábbi évektől eltérően 2018-ban már csak a szolgáltatás-külkereskedelem tudott hozzájárulni a nemzetgazdaság növekedéséhez. A szolgáltatások aktívumának 47%-át az idegenforgalommal kapcsolatos tételek, közel 25%-át a fuvarozás és szállítmányozás, 22%-át pedig a feldolgozási (bérmunka) szolgáltatások tették ki 2018-ban.

3. Magyarország külkereskedelmi termékforgalma

2018-ban az előzetes adatok szerint⁶ a magyar külkereskedelmi termékforgalom **kivitelének volumene 4,2, a behozatalé 6,3%-kal nőtt.** A növekedési ütem mindkét forgalmi irányban lassult az előző évihez viszonyítva.

4. ábra

A külkereskedelmi termékforgalom volumenváltozása
(az előző évhez képest)

A **termék- külkereskedelem** 2018. évi többlete az elmúlt hat év során a legalacsonyabb volt, 2017-hez képest 736 milliárd forinttal, 2,5 milliárd euróval csökkent.

6. tábla

Külkereskedelmi termékforgalom, 2018

Devizanem	Export-		Import-		Egyenleg értéke	
	érték	érték-index, 2017= 100,0%	érték	érték-index, 2017= 100,0%	2018	2017
Milliárd forint	33 419	107,3	31 654	110,6	1 764	2 500
Millió euró	104 885	104,2	99 327	107,3	5 557	8 078

3.1. A termékkivitel áruszerkezete

Az élelmiszerek, italok, dohány kivételével valamennyi árucsoport kivitelének volumene bővült 2018-ban. 2013-hoz képest mind az öt árucsoport exportja emelkedett, leginkább a gépek, szállítóeszközöké, valamint a feldolgozott termékeké.

A hazai **export** termékszerkezetében a két legnagyobb forgalmú árucsoportot a **gépek, szállítóeszközök** és a **feldolgozott termékek** képviselték. Az előbbiek a teljes exportforgalom több mint felét, az utóbbiak pedig közel harmadát tették ki.

⁶ A 2018. évi felülvizsgált adatok várható közzétételi időpontja 2019. szeptember 3.

7. tábla

A kivitel alakulása árucsoportok szerint

Árucsoport	Forgalom, milliárd forint		Forgalom megoszlása, %		Érték- index, 2017=100,0%	Volumen-
	2013	2018	2013	2018		
Élelmiszerek, italok, dohány	1 938	2 267	8,0	6,8	101,2	96,3
Nyersanyagok	738	752	3,1	2,2	102,7	100,4
Energiahordozók	870	943	3,6	2,8	121,5	102,7
Feldolgozott termékek	7 659	10 836	31,8	32,4	108,4	105,4
Gépek és szállítóeszközök	12 913	18 621	53,5	55,7	107,1	104,8
Összesen	24 118	33 419	100,0	100,0	107,3	104,2

A **gépek, szállítóeszközök** kivitelén belül az egyik legmeghatározóbb árucsoport a **közúti járművek** volt, amely megközelítőleg az árucsoport forgalmának 30%-át adta. A növekedés fő mozgatórugója a járműipar. A termékkör – főként gépjárműalkatrész és egyéb tartozékok – 2018. évi exportjának mintegy harmada Németországba került kiszállításra. Ezzel szemben a személygépkocsik kivitele visszaesett 2017-hez képest.

A **villamos gépek, készülékek és műszerek** alkották az árucsoport második legnagyobb forgalmú termékkörét: a forintban kifejezett forgalmuk az árucsoport exportjának közel negyedét adta, 9,3%-kal meghaladva az előző évit. Az árucsoport kivitelében a legnagyobb forgalmú termékeket az elektromos vezérlésre vagy elektromosság elosztására szolgáló kapcsolótáblák, -panelek, -tartók, -asztalok, -dobozok és -foglatok jelentették.

Az **energiafejlesztő gépek és berendezések** exportja mérséklődött 2018-ban, ami döntően a dízelmotorok forgalomváltozásával magyarázható.

A **híradástechnikai, hangrögzítő és -lejátszó készülékek** exportforgalma több mint tizedével nőtt, az árucsoport forgalmának 13%-át tette ki. A növekedéshez az árucsoport kivitelének 30, illetve 10%-át adó tv- és radarkészülékek járultak hozzá leginkább.

8. tábla

A legnagyobb értékben kivitt termékek értéke

(milliárd forint)

Termék	2017	2018	Változás 2017-hez képest
Személygépkocsi	3 092	3 068	-25
Gépjárműalkatrész, -tartozék	1 833	2 007	175
Benzinmotor	1 031	1 063	32
Gyógyszerek	973	984	11
Számítógép	848	949	101
Vezetékes távbeszélő-készülék	925	919	-6
Televíziókészülék	698	730	32
Kapcsolótábla	622	649	27
Elektromosan szigetelt huzal és vezeték	572	613	41
Dízelmotor	681	571	-109

A **feldolgozott termékek** árufőcsoporton belül a forgalom legnagyobb hányadát (16%-át) a **gyógyszerek és gyógyszerészeti termékek** képviselték, kivitelük hat éve folyamatosan emelkedik, 2018-ban 14%-kal meghaladta az előző évet. A legfontosabb exportcélország Németország és Románia volt.

2018-ban az exportvolumen egyedül az **élelmiszerek, italok, dohány** árufőcsoportnál mérséklődött. A csökkenés főként a gabona és gabonakészítmények kivitelének visszaesésével magyarázható, a termékkör forgalmának értéke 18%-kal elmaradt a 2017. évitől.

A kis súlyt képviselő **energiahordozók** exportvolumene 2018-ban az átlagosnál kisebb mértékben emelkedett. Ugyanakkor forgalmuk forintban számított értéke az előző évihez viszonyítva az árufőcsoportok közül a legjelentősebben, több mint ötödével nőtt, ami elsősorban a kőolaj és kőolajtermékek világszertei árának alakulásával magyarázható.

3.2. A termékbehozatal áruszerkezete

2018-ban az energiahordozók kivételével valamennyi árufőcsoport behozatalának volumene bővült. A teljes importon belül a két legnagyobb súllyal bíró gépek, szállítóeszközök, illetve feldolgozott termékek behozatalának volumene átlagot meghaladóan nőtt.

9. tábla

A behozatal alakulása árufőcsoportok szerint

Árufőcsoport	Forgalom, milliárd forint		Forgalom megoszlása, %		Érték- index, 2017=100,0%	Volumen-
	2013	2018	2013	2018		
Élelmiszerek, italok, dohány	1 124	1 635	5,1	5,2	108,1	105,3
Nyersanyagok	523	677	2,4	2,1	105,7	103,4
Energiahordozók	2 777	2 588	12,5	8,2	116,5	95,2
Feldolgozott termékek	7 532	11 653	34,0	36,8	112,3	108,4
Gépek és szállítóeszközök	10 208	15 101	46,1	47,7	108,8	107,1
Összesen	22 163	31 654	100,0	100,0	110,6	106,3

A **gépek és szállítóeszközök** behozatala folyó áron 8,8, volumene 7,1%-kal bővült az előző évihez viszonyítva. Az exporthoz hasonlóan az importnövekedés mozgatórugója is a járműgyártáshoz kapcsolódó termékek, a **villamos gépek és készülékek**, valamint a **közúti járművek** kereskedelme volt.

A legnagyobb részarányú **villamos gépek és készülékek** folyó áron számított behozatala 15%-kal nőtt, több mint 4,5 ezer milliárd forintot tett ki. E termékcsoporthoz adta az árufőcsoport importforgalmának a 30%-át. A bővülés főként az integrált áramkörök, az elektromosan szigetelt huzal és vezeték, valamint az áramkör kapcsolására és védelmére szolgáló készülékek élénkülő behozatalával magyarázható.

A **közúti járművek** importértéke 7,9%-kal emelkedett, megközelítette a 3,3 ezer milliárd forintot. A közúti járművek importján belül a legjelentősebb termékcsoporthoz a személygépkocsik és más gépjárművek képviselték, forgalmuk 14%-kal, közel 1,1 ezer milliárd forintra nőtt. Importforgalmuk csaknem felét a személygépkocsikhoz beszerzett alkatrészek tették ki. A gépjárművek, valamint az alkatrészek jelentős része továbbra is Németországból érkezett.

Az **energiafejlesztő gépek és berendezések** 1400 milliárd forintos forgalma 6,2%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól. A termékcsoporthoz importjának közel felét kitevő belsőégésű motorok alkatrészeinek behozatala nőtt, ugyanakkora a sugárhajtású gázturbináké ötödével visszaesett az előző évihez képest.

A **feldolgozott termékek** 11,7 ezer milliárd forintos importforgalma folyó áron 12, volumenében 8,4%-kal haladta meg a 2017. évit. Az árufőcsoportban a **gyógyszerek és gyógyszerészeti** termékek a legjelentősebb forgalmúak, 1400 milliárd forint értékű behozataluk jelentős mértékben, 22%-kal nőtt az előző évihez képest. A forgalom Németország, Belgium és a Koreai Köztársaság irányából emelkedett. Az első két partnerországból gyógyszerek, az utóbbiból pedig emberi vér, ellenszérumok és egyéb immunológiai termékek érkeztek országunkba.

A teljes importforgalomból 8,2%-kal részesedő **energiahordozók** az előző évinél 16%-kal magasabb értékben, 2,6 ezer milliárd forintért kerültek beszerzésre, ugyanakkor volumenük 4,8%-kal elmaradt az egy évvel korábitól.

Az energiahordozók importjának több mint felét a **kőolaj és kőolajtermékek** adták, behozatalukra 2018-ban 1,4 ezer milliárd forintot, a 2017. évinél 28%-kal többet fordítottak.

A forgalom negyedét adó **természetes és mesterséges gáz** behozatalának 637 milliárd forintos értéke 7,2%-kal meghaladta az előző évit.

10. tábla

A legnagyobb értékben behozott termékek értéke

(milliárd forint)

Termék	2017	2018	Változás 2017-hez képest
Gépjárműalkatrész, -tartozék	1 562	1 585	24
Személygépkocsi	929	1 062	132
Telefonkészülék	832	925	92
Gyógyszerek	742	819	77
Integrált áramkör	735	826	92
Belsőégésű motorok alkatrészei	644	659	15
Nyers kőolaj	629	863	234
Földgáz	594	637	43
Számítógépek	486	569	83
Elektromosan szigetelt huzal és vezeték	485	512	27

3.3. A külkereskedelmi termékforgalom relációs szerkezete

2013 óta az Európai Unióval⁷ folytatott külkereskedelem értéke a kivitelben 45, a behozatalban 51%-kal, az Európai Unió kívüli országok esetében 16, illetve 23%-kal bővült.

2018-ban az előző évihez képest tovább nőtt az Európai Unió tagországaival folytatott külkereskedelem. A kivitel és a behozatal értékének egyaránt 9,0%-os bővülése mellett a termékforgalomból exportoldalón 81, importoldalón 76%-os volt az EU részaránya.

Az EU-n kívüli országok relációjában az export értéke 0,9, az importé 16%-kal haladta meg az előző évit. Az amerikai országokkal folytatott kereskedelemben az export 3,2%-kal nőtt, az import 5,2%-kal mérséklődött, ugyanakkor Ázsia irányában a kivitel 6,6%-kal csökkent, a behozatal viszont 21%-kal bővült.

⁷ 2013-tól EU-28 a horvát csatlakozással. (A 2012. évi adatokat is e szerint számítottuk.)

11. tábla

A külkereskedelmi termékforgalom alakulása országcsoportok szerint, 2018

Országcsoport	Kivitel				Behozatal			
	érték, milliárd forint	meg- oszlás, %	érték-	volumen-	érték, milliárd forint	meg- oszlás, %	érték-	volumen-
			index, 2017=100,0% ^{a)}				index, 2017=100,0% ^{a)}	
EU-28	27 009	80,8	109,0	105,5	23 943	75,6	109,0	104,8
EU-15	19 209	57,5	108,3	105,1	17 136	54,1	108,4	104,3
Új EU-tagállamok ^{b)}	7 799	23,3	110,8	106,5	6 807	21,5	110,7	106,1
EU-n kívüli országok	6 410	19,2	100,9	99,0	7 711	24,4	115,6	111,3
Európai országok	2 835	8,5	102,6	..	2 674	8,4	114,3	..
Ázsiai országok	1 693	5,1	93,4	..	4 214	13,3	121,0	..
Amerikai országok	1 447	4,3	103,2	..	715	2,3	94,8	..
Afrikai országok	249	0,7	102,0	..	94	0,3	120,0	..
Ausztrália és az óceániai országok	151	0,5	112,8	..	15	0,0	78,3	..
Összesen	33 419	100,0	107,3	104,2	31 654	100,0	110,6	106,3

^{a)} Forintadatokból számítva.

^{b)} 2004-ben és azóta csatlakozott tagállamok.

2018-ban a tíz legfontosabb exportcélországunk közül valamennyi európai uniós tagállam volt, teljes exportunk 68%-a irányult ezekbe az országokba. 27%-os részesedésével magasan kiemelkedett közülük Németország, amely a magyar termékek első számú piacának számított. Az ide irányuló termékforgalom 549 milliárd forinttal, 6,4%-kal emelkedett, döntően a villamos gépek, valamint a híradástechnikai készülékek exportjának bővülése következtében. A kiemelt partnerországok tekintetében 2017-hez képest jelentős visszaesés nem történt. Kiemelkedően, 18, illetve 14%-kal nőtt az exportforgalom Szlovákia és az Egyesült Királyság irányában, az előbbinél elsősorban az energiafejlesztőgép- és a közúti jármű-, az utóbbi esetében pedig az egyébszállítóeszköz-, valamint az irodagép-export növekedése miatt.

Az importországok közül – az exportoldalhoz hasonlóan – kiemelkedik Németország, amely tavaly a teljes importunk több mint 70%-át adta. A teljes importforgalom csaknem 26%-át Németországgal bonyolítottuk le. Az innen származó termékforgalom 600 milliárd forinttal, 7,9%-kal emelkedett. A növekedés döntően a villamos gépek, valamint a közúti járművek forgalomváltozásával magyarázható. Kiemelkedően, 26, illetve 18%-kal nőtt az importforgalom Oroszország és Kína felől, az előbbinél elsősorban a kőolaj- és kőolajtermék-, természetes- és mesterségesgáz-, az utóbbi esetében pedig a villamosgép- és -készülék-, valamint az irodagépimport növekedése miatt.

3.4. A külkereskedelmi termékforgalom egyenlege

A külkereskedelmi termékforgalom egyenlege 2018-ban 1,8 ezer milliárd forintot tett ki. Az öt árucsoport közül a gépek és szállítóeszközök, az élelmiszer, ital és dohány, valamint a nyersanyagok körében többlet, az energiahordozók és a feldolgozott termékek vonatkozásában hiány alakult ki.

A **gépek és szállítóeszközök** árufőcsoport mérlege egész évben egyenletes, kimagasló aktívumot mutatott. A többlet kialakulásához – főként az új, illetve a felfutó szériájú modelleknek köszönhetően – a közúti járművek, illetve az autógyártáshoz szükséges energiafejlesztő gépek és berendezések kiemelkedő forgalma is hozzájárult, 2,2, illetve 1,3 ezer milliárd forinttal. A híradástechnikai berendezések, valamint az irodagép és gépi adatfeldolgozó berendezések mérlege is jelentős aktívummal (749 milliárd, illetve 273 milliárd forint) zárt. A villamos gépek, készülékek és műszerek 270, az általános rendeltetésű ipari gépek és berendezések 266 milliárd forintos passzívumot mutattak.

A **feldolgozott termékek** egyenlege 2018-ban végig negatív értékű volt. A gyártáshoz szükséges vas és acél, a színesfém, és az egyéb fémtermékek behozatala jóval meghaladta a kivitelt, esetükben 446, 428, illetve 325 milliárd forintos hiány alakult ki. Az árufőcsoporton belül a szakmai, tudományos, ellenőrző műszerek többlete volt a legnagyobb (425 milliárd forint). Gyógyszerből, gyógyszerészeti termékből ugyancsak a behozatalnál nagyobb értékben szállítottunk ki (277 milliárd forinttal). Az autóiipari megrendelésekkel összefüggésben megnövekedett gumigyártmány-forgalom szintén pozitív egyenleggel zárt (269 milliárd forinttal).

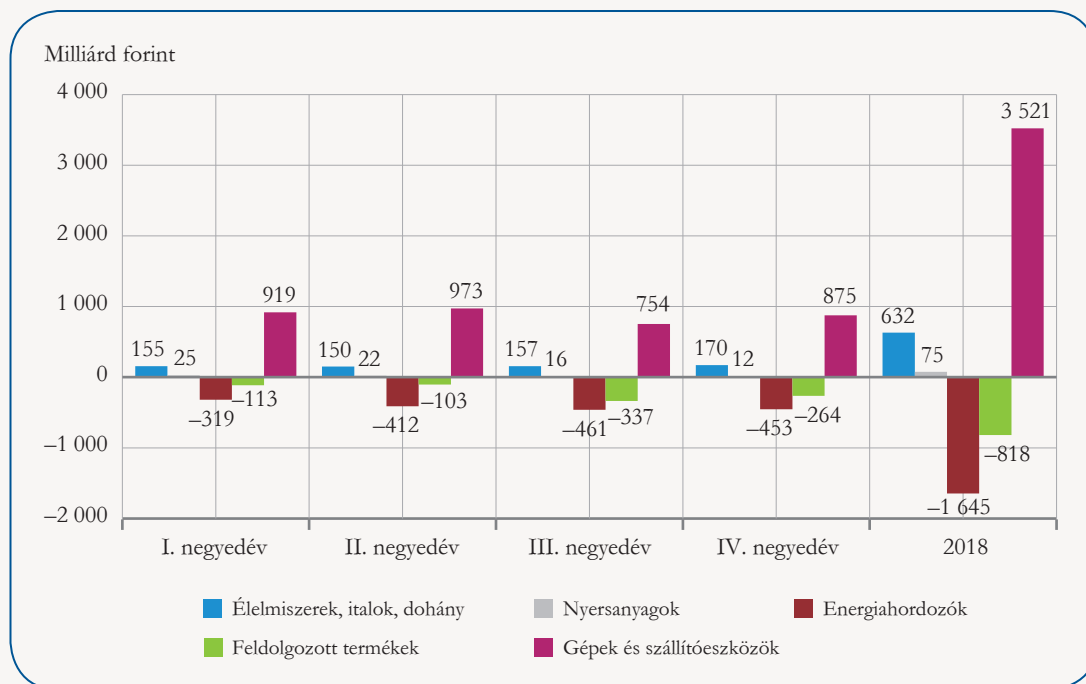
Az **energiahordozók** egyenlege minden negyedévben negatív volt, nagymértékben csökkentve ezzel országunk termék-külkereskedelmi többletét. A magas világpiaci árak miatt a passzívum kedvezőtlenül alakult (egy év alatt 1,4 milliárdról 1,6 milliárd forintra emelkedett). A kőolaj 862 milliárd, a földgáz 492 milliárd, a villamos energia 222 milliárd forintos passzívummal zárt.

Az **élelmiszerek, ital, dohány** árufőcsoport egyenlege a teljes időszakban többletet mutatott. A mérleget elsősorban az egész évben jól teljesítő gabona és gabonakészítmény, a hús és húskészítmény, illetve az állati takarmányok kereskedelme befolyásolta (többletük 291, 165 és 127 milliárd forint volt).

A **nyersanyagok** egyenlegét kiegyenlített, alacsony aktívum jellemezte 2018-ban. Az árufőcsoporton belül a legnagyobb többlet a növényi zsír és olaj, az olajos mag, valamint a fémtartalmú ércek és fémhulladékok kereskedelméből származott (122, 92, illetve 67 milliárd forint).

5. ábra

A külkereskedelmi termékforgalom egyenlegének alakulása
árufőcsoportok szerint, 2018*

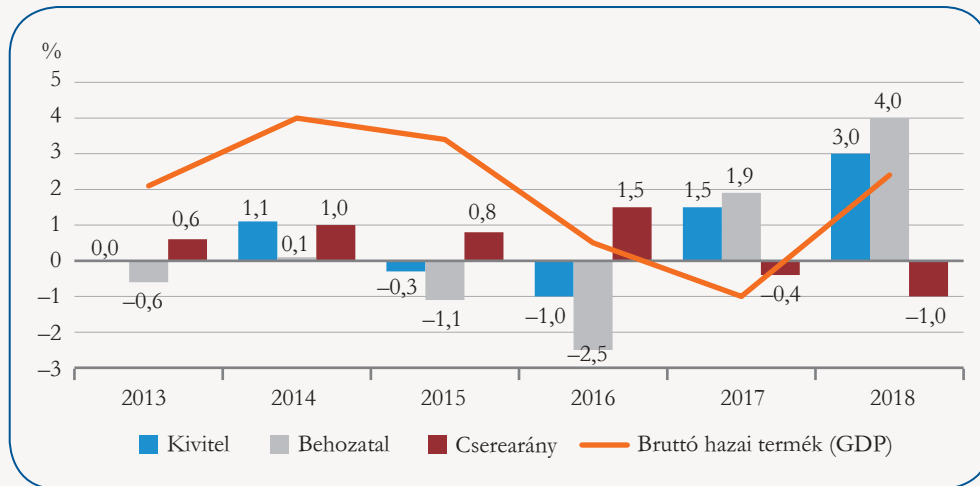
* Tájékoztató adatbázis – Évközi adatok – Feladó/rendeltetési országonkénti termékadatok SITC szerint.

3.5. Külkereskedelmi termékárak

2018-ban a termékbehozatal forintban mért árszínvonala 4,0, a kivitelé 3,0%-kal nőtt az előző évihez viszonyítva. A forint a főbb devizákhoz képest 2,4%-kal gyengült: ezen belül az euróhoz viszonyítva éves szinten 3,1%-kal le-, a dollárhoz képest 1,5%-kal felértékelődött.

6. ábra

A GDP és a külkereskedelmi termékforgalom forintárszintjének, cserearányának és árfolyamának változása*
(az előző évhez képest)

* STADAT-3.6.6.

2017 után 2018-ban is nőtt a külkereskedelmi termékforgalom forintban mért árszínvonala exportban és importban, a **cserearány**⁸ pedig 1,0%-kal romlott, az elmúlt hat év során a legnagyobb mértékben. A **devizaárszint**⁹ a behozatalban 1,6, míg a kivitelben 0,6%-kal emelkedett.

2018-ban a külkereskedelem **forintban mért árszintje** kivitelben 4,3, behozatalban 2,3%-kal volt magasabb a **2013. évinél**. A forint ugyanennyi idő alatt azonban átlagosan 9,6%-kal gyengült a kiemelt devizákhoz képest, így a kereskedelem **devizaárszintje** 4,8, illetve 6,6%-kal alacsonyabb volt az öt évvel korábbinál. A 2018. évi **cserearány** 2,0%-kal kedvezőbb volt a 2013. évinél.

12. tábla

A külkereskedelmi árszintalakulás fontosabb mutatói

(%)

Időszak	Forintárindex		Árfolyam-index	Devizaárindex		Cserearány-mutató
	kivitel	behozatal		kivitel	behozatal	
Előző év=100,0						
2013	100,0	99,4	102,1	97,9	97,4	100,6
2014	101,1	100,1	104,0	97,2	96,3	101,0
2015	99,7	98,9	103,4	96,4	95,6	100,8
2016	99,0	97,5	100,5	98,5	97,0	101,5
2017	101,5	101,9	99,0	102,5	102,9	99,6
2018	103,0	104,0	102,4	100,6	101,6	99,0
2013=100,0						
2018	104,3	102,3	109,6	95,2	93,4	102,0

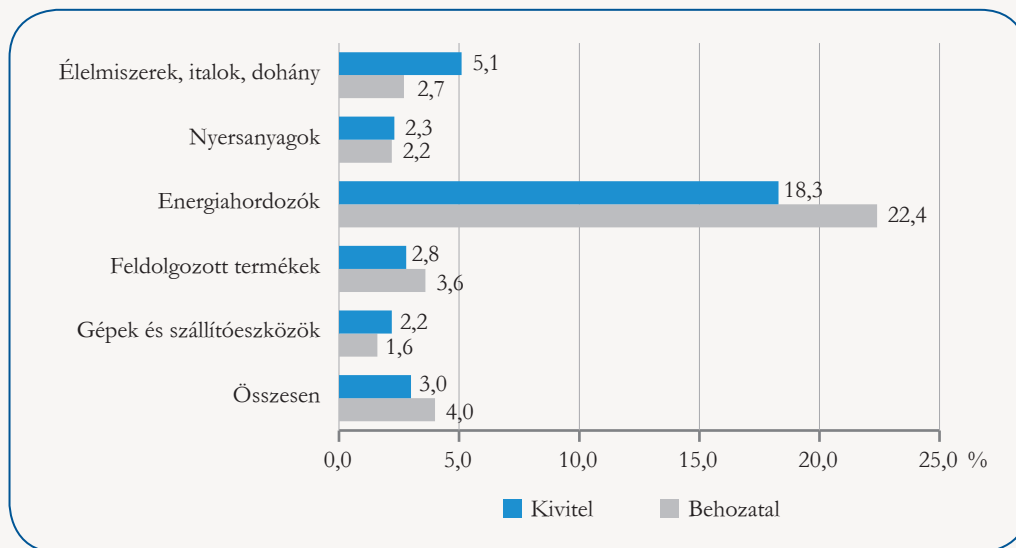
⁸ A cserearány-mutatót a kiviteli és a behozatali árindex hányadosaként számítjuk ki.

⁹ A devizaárindexet a forintárindex és az árfolyamindex hányadosaként számítjuk ki. A mutató az árfolyamváltozás hatását szűri ki az indexből.

Az **energiahordozók** áremelkedése jelentős mértékben hozzájárult a 2018. évi cserearány romlásához. Mivel külkereskedelmünkben ez az áruфőcsoport a behozatalból lényegesen nagyobb (8,2%) arányban részesedett, mint a kivitelből (2,8%), ezért árnövekedése nagyobb mértékben emelte a teljes import árszínvonalát, mint az összexportét. Az áruфőcsoport cserearányromlásra gyakorolt hatását az is fokozta, hogy az energiahordozók importárszintje az exporténál 4,1 százalékponttal nagyobb mértékben nőtt.

7. ábra

A külkereskedelmi forgalom árszintváltozása áruфőcsoportonként, 2018*
(az előző évhez képest)

* STADAT–3.6.9.

A legjelentősebben dráguló **energiahordozók** importján belül a szén, kokszt és brikett ára 14, a kőolaj és kőolajtermékeké 25, a gázféléké 28%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Az áruфőcsoport kivitelében a kőolaj és kőolajtermékek ára 18, a természetes és mesterséges gázoké 28%-kal emelkedett.

Az áruфőcsoportok közül a legnagyobb arányt képviselő **gépek és szállítóeszközök** forintban számított árszintje a forgalom mindkét irányában az átlagostól elmaradó mértékben emelkedett. Miután az áruфőcsoport kereskedelme, forgalmi részesedése a kivitelben nagyobb (56%), mint a behozatalban (48%), így a teljes export árszínvonalát jelentősebben képes befolyásolni, mint az összimportét.

Az **Európai Unióval** lebonyolított termék-kereskedelem 2018-ban a **behozatalban** 4,0, a **kivitelben** 3,3%-kal magasabb árszinten realizálódott, mint egy évvel korábban, így 0,7%-os cserearányromlás következett be. Az **EU-n kívüli országok** esetében az importárak az exportárakhoz képest jelentősebb mértékben nőttek, ezért ebben a relációban nagyobb, 1,9%-os cserearányromlás következett be. Ennek hatása a teljes cserearányromlásra (1,0%) azonban mérsékeltebb volt, mivel termék-kereskedelmünk túlnyomó részét (80%-át) uniós országokkal bonyolítottuk.

13. tábla

A külkereskedelmi termékforgalom árszintváltozása országcsoportonként, 2018*

(%)

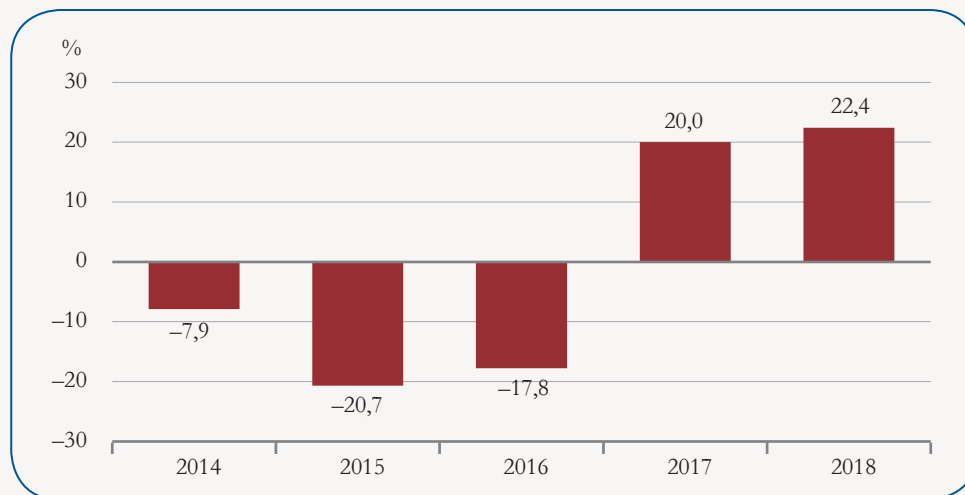
Megnevezés	Európai Unió (EU-28)		EU-n kívüli országok		Összesen	
	áriszindex, előző év= 100,0	részarány	áriszindex, előző év= 100,0	részarány	áriszindex, előző év= 100,0	részarány
Kivitel	103,3	80,8	101,9	19,2	103,0	100,0
Behozatal	104,0	75,6	103,9	24,4	104,0	100,0
Cserearány	99,3	x	98,1	x	99,0	x

* STADAT–3.6.8 és STADAT–3.5.13.

Az **energiahordozók** árszínvonalának előző évihez viszonyított növekedési üteme mindkét forgalmi irányban, az uniós és az azon kívüli országok viszonylatában egyaránt kétszámjegyű volt. A drágulás ellenére a behozatal forintban számított árszintje még mindig 12, a kivételé 2,0%-kal alacsonyabb volt, mint az öt évvel korábbi, miután a 2014-től 2016-ig tartó időszakban tapasztalt jelentős (az importárak esetében 40, az exportárak vonatkozásában 31%-os) áresést a 2017–2018-as folyamatok csak részben ellensúlyozták.

8. ábra

Az energiahordozó-import árváltozása*
(az előző évhez képest, forintban számítva)

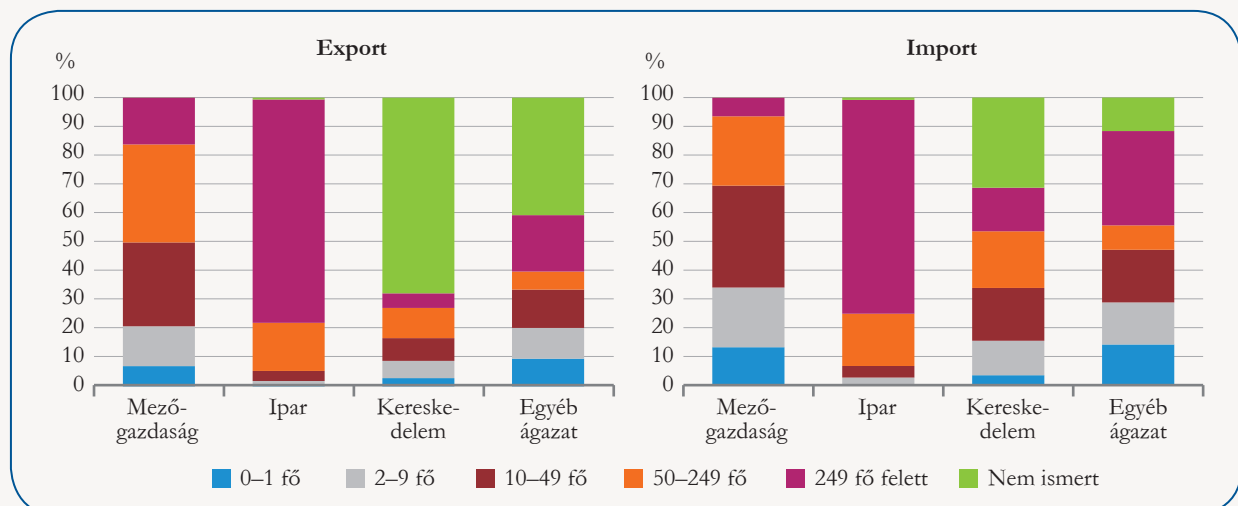
* STADAT-3.6.9.

3.6. A külkereskedelmi termékforgalom alakulása vállalati jellemzők szerint

A forgalom létszám-kategóriák szerinti megoszlása továbbra is jelentősen koncentrált. 2018-ban a nagyvállalati kör (249 fő feletti vállalkozások) külkereskedelemből való részesedése mindkét irányban 50% körül alakult, amit a nem ismert létszámú vállalatok forgalmának zöme tovább növelne, mivel ezek mögött többségében nemzetközi nagyvállalatok Magyarországon nem bejegyzett (nem rezidens) egységei húzódnak meg. Ugyanakkor a nemzetgazdaság behozatalának 38, kivételének 25%-át 250 főnél alacsonyabb létszámú, kis- és középvállalatok bonyolították.

9. ábra

A külkereskedelmi termékforgalom értékének megoszlása ágazat és a foglalkoztatottak létszáma szerint, 2018*

* STADAT-3.5.27.

A forgalom létszám-kategóriák szerinti megoszlása ágazonként és irányonként eltérő képet mutat. Az iparban a nagyvállalatok dominálnak, a forgalom mintegy háromnegyedét 250 fős, illetve afeletti létszámú vállalkozások adták. Ezzel szemben a mezőgazdaság forgalmának megközelítően a fele exportban, míg importban közel héttizede mikro- és kisvállalkozásokhoz (0–49 fő) kötődött. A teljes külkereskedelmi forgalom több mint kilenctizedét kereskedelmi és iparvállalatok bonyolították.

14. tábla

Az export és az import koncentrációja ágazatok szerint, 2018*

(%)

Forgalmazók száma	Ipar	Kereskedelem	Egyéb	Összes	Ipar	Kereskedelem	Egyéb	Összes
	export				import			
Első öt	20,5	25,7	22,0	16,6	24,9	8,1	27,1	13,5
Első tíz	27,5	33,6	25,6	22,3	33,6	13,6	30,5	18,9
Első húsz	37,5	45,7	30,5	29,3	42,4	22,3	34,9	24,7
Első ötven	53,0	63,5	38,6	43,7	56,6	37,4	42,2	35,9
Első száz	64,1	73,7	44,9	55,7	67,0	48,8	49,4	46,8
Első ötszáz	87,9	90,6	60,9	79,8	87,6	72,9	66,9	70,1
Első ezer	94,3	94,8	66,9	87,6	93,0	81,6	74,1	78,7
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* STADAT–3.5.28.

A forgalmazók száma 2018-ban meghaladta a 98 ezret, ezek háromnegyede mikrovállalkozás (10 fő alatti), 5,1%-a közép- és nagyvállalat volt. A vállalkozások 1,7%-ában nem ismert a foglalkoztatottak létszáma. A külkereskedelmi forgalom a forgalmazók száma szerint is nagyon koncentrált. A száz legnagyobb forgalmú vállalkozás az import 47, az export 56%-át fedte le. Az első ezer importőr a behozatal 79, az első ötszáz exportőr a kivitel 80%-áért felel, tehát a kivitel koncentrációja jóval erőteljesebb a behozatalénál.

15. tábla

Az adott ágazatba tartozó vállalatok külkereskedelmi forgalmának termékszerkezete, 2018*

(%)

Termék jellege	Mezőgazdaság	Ipar	Kereskedelem	Egyéb	Mezőgazdaság	Ipar	Kereskedelem	Egyéb
	export				import			
Mezőgazdasági	62,5	0,3	5,2	1,9	28,3	0,5	1,9	0,6
Bányászati	0,0	0,6	0,0	5,9	0,4	8,9	0,2	3,7
Élelmiszer	13,6	5,9	4,4	4,9	7,3	2,4	7,2	2,3
Könnyűipari	5,0	4,1	4,2	4,0	2,0	3,6	8,3	4,8
Vegyipari	1,5	20,4	16,0	13,3	3,2	16,7	23,5	8,8
Gépipari	0,3	63,7	64,0	54,0	7,6	62,2	50,5	55,9
Egyéb ipari	0,3	3,7	3,0	2,6	0,0	3,7	3,1	1,7
Egyéb	16,8	1,4	3,1	13,5	51,1	2,1	5,4	22,3
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* STADAT–3.5.31.

A mezőgazdasági vállalkozók tevékenységükhöz főként mezőgazdasági és egyéb termékeket, kisebb arányban gépipari és vegyipari termékeket importáltak. A gépek és berendezések beruházásként is használtak, az élelmiszer-behozatal egy része kereskedelmi értékesítést takart. A kivitel döntő hányada me-

zőgazdasági, kisebb része élelmiszeripari termékből állt. Az ipari vállalkozások mindkét irányú forgalmában meghatározó volt a gépipari és vegyipari termékek részaránya, a gépipari beszerzések egy része beruházási tevékenységet is jelez. A kereskedelemmel foglalkozó vállalkozások forgalmának nagy részét – export- és importoldalón egyaránt – gépipari és vegyipari árucikkek alkották.

4. Magyarország szolgáltatás-külkereskedelmi forgalma

4.1. A szolgáltatások külkereskedelme szolgáltatáscsoportok szerint

A szolgáltatásexport és -import forgalma lényegesen alacsonyabb a termékforgalomnál, jelentősége és értéke azonban egyre nő. 2018-ban a szolgáltatások exportja 8022 milliárd, importja 5304 milliárd forintot tett ki. Folyó áron a forintban mért exportbevételek 8,2, az importkiadások 7,7%-kal emelkedtek az előző évihez képest. 2013-hoz viszonyítva az igénybe vett szolgáltatások értéke 41, a nyújtott szolgáltatásoké 58%-kal emelkedett. Szolgáltatáscsoportonként viszont eltérő tendenciák figyelhetők meg.

4.1.1. Turizmus

Többet költöttek a külföldiek hazánkban

A Magyarországra érkező külföldiek 2018-ban az utazásaikhoz kapcsolódóan (export) 2067 milliárd forintot fordítottak termékekre és szolgáltatásokra, 13%-kal többet, mint 2017-ben. Ebből a szabadidős, szórakozás és egészségmegőrzési célú utazások során keletkező bevételek 1144 milliárd forintot tettek ki, a további magáncélú utazások során 664 milliárd forint folyt be. Egnapos utazások adták a teljes beutazó forgalom héttizedét, ezen utazások alkalmával felmerülő költségek összege (519 milliárd forint) a külföldről érkezettek ráfordításainak egynegyedét tette ki. A többnapos utazások résztvevői 1548 milliárd forintot költöttek el: 71%-át a szabadidős, rekreációs, szórakozás, 18%-át a további magánjellegű utazások során.

A hazánkba érkezett külföldiek 2018-ban 130 millió napot töltöttek el nálunk, 4,5%-kal többet, mint egy évvel korábban. Az egnapos utazásokon résztvevők 40 millió, a több napra érkezők 90 millió napot töltöttek Magyarországon, az előbbi 2,4, az utóbbi 5,5%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Az átlagos tartózkodási idő 2018-ban változatlanul 2,3 nap volt. A több napra érkezők átlagos tartózkodási ideje viszont tovább csökkent, 5,4 napról 5,1 napra.

2018-ban a Magyarországra tett külföldi beutazások száma 58 millió volt, 4,9%-kal több, mint egy évvel korábban. A beutazások 70%-át kitevő, **egy napnál rövidebb idejű tartózkodások**¹⁰ száma 2,4, a **többnapos utazásoké** 11%-kal bővült egy év alatt.

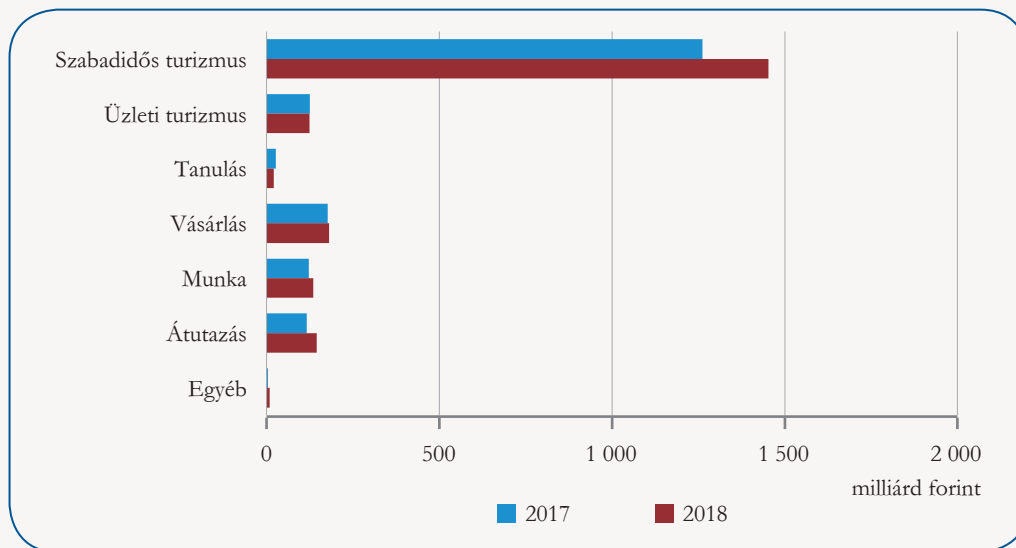
A legnagyobb összegeket az Ausztriából (234 milliárd forint), a Németországból (223 milliárd forint) és a Romániából (172 milliárd forint) érkezők költötték. Kiadásuk 24, 20 és 9,2%-kal nőttek az előző évihez mérten. Az Egyesült Államokból ideutazók 21%-kal többet, 163 milliárd forintot költöttek el.

2018-ban a Magyarországra tett külföldi utazások egy főre eső, napi átlagos költsége 7,9%-kal, 15,9 ezer forintra nőtt. Az egy főre jutó napi átlagos kiadás összege a szabadidős, szórakozás és egészségmegőrzési célú utazások során 11%-kal, 19,2 ezer forintra, a további magánjellegű utazásoknál 9,5%-kal, 11,2 ezer forintra nőtt, ugyanakkor az üzleti, üzletelési célú utazások esetében 3,9%-kal, 40,3 ezer forintra csökkent. Az egnapos utazások alkalmával átlagosan 12,9 ezer, a többnapos utazások során 17,2 ezer forintot költöttek a külföldi beutazók (1, illetve 1,2 ezer forintra többet).

¹⁰ Egnapos utazások.

10. ábra

A Magyarországra tett külföldi utazásokhoz kapcsolódó kiadások az utazás célja szerint*

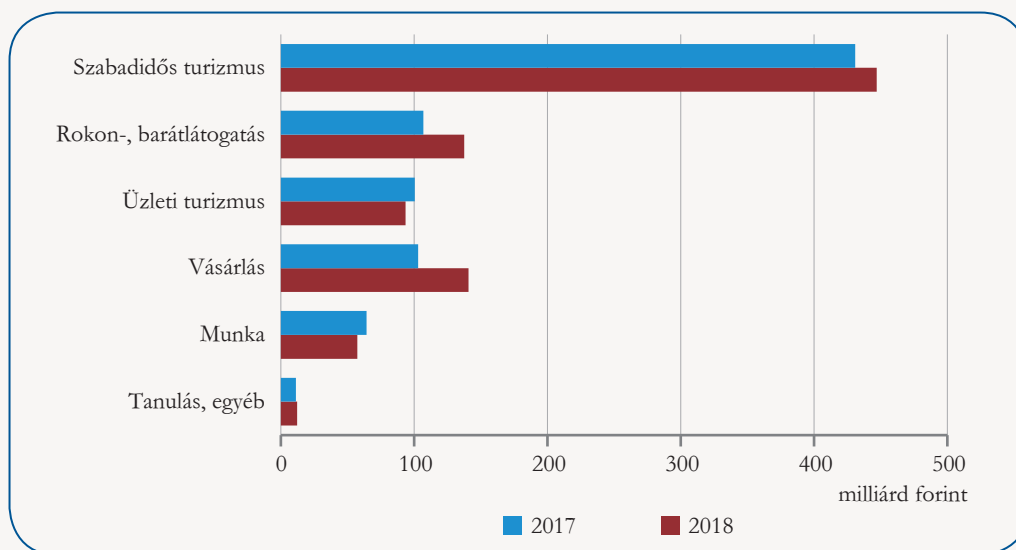
* STADAT-4.5.3.2.

A külföldre utazó magyarok kiadásai is nőttek

2018-ban a **magyarok** 888 milliárd forintot, az előző évinél 8,7%-kal többet fordítottak külföldi utazásaikhoz kapcsolódóan termékekre és szolgáltatásokra (import). A kiadások több mint háromnegyedét többnapos külföldi utazásokon költötték, amelynek túlnyomó többségét szabadidős célú utazásokon fizették ki. Vásárlásra az egy évvel korábbinál mintegy harmadával, rokon- és barátlátogatások során 29%-kal nagyobb összeget fordítottak. Az egy napra kiutazóktól a kiadások közel negyede származott.

11. ábra

A külföldre utazó magyarok kiadásai az utazás célja szerint

A magyarok 23 millió alkalommal **utaztak** külföldre, 12%-kal többször, mint előző évben. Az egynapos utazások a teljes látogatóforgalom több mint hattizedét adták, ezek során a szomszédos országokat keresték fel a magyarok. A többnapos utazások célpontja szintén a szomszédos Ausztria, Szlovákia

és Románia, valamint Németország volt. Az utazások döntő többsége (83%) az Európai Unió valamelyik tagországába irányult.

A magyarok külföldi utazásai során egy fő naponta átlagosan 14,3 ezer forintot költött, hasonlóan 2017-hez.

Javult az utasforgalom egyenlege

2018-ban az utasforgalom többlete 1179 milliárd forint volt. Az utasforgalmi szolgáltatások exportja 13, importja 8,7%-kal nőtt. Az egyenleg az előző évihez képest folyó áron 163 milliárd forinttal javult.

4.1.2. Szállítási szolgáltatások

2018-ban a szállítási szolgáltatások bevétele 2031 milliárd, kiadása 1169 milliárd forintot tett ki, ez folyó áron **az export 12, illetve az import 14%-os bővülését** jelentette. A szolgáltatáscsoport mérlege az előző évinél 70 milliárd forinttal nagyobb, 863 milliárd forintos aktívummal zárta az évet.

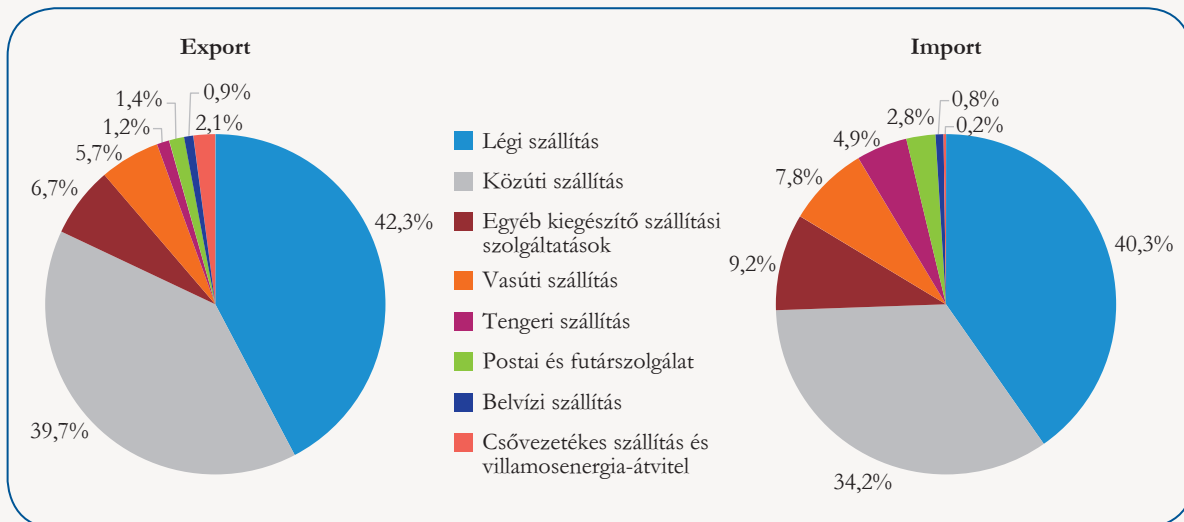
A szállítási szolgáltatások közül a légi szállítás egyenlege nőtt a legjelentősebb mértékben, 56 milliárd forinttal. A csővezetékes, valamint az egyéb kiegészítő szállítási szolgáltatások (szállítmányozás, raktározás) egyenlege 12 milliárd, illetve 7,3 milliárd forinttal javult.

A teljes szállítási szolgáltatásexport legnagyobb részét (42%-át) a légi szállítási szolgáltatások adták 2018-ban. Bevételei 21, kiadásai 25%-kal emelkedtek. A szállítási szolgáltatások exportján belüli részarányuk – a repült utak és az utasszám gyarapodásának következtében – 2017-hez képest 3,3 százalékponttal nőtt.

A szállítási szolgáltatások exportjának **40, importjának 34%-át adó közúti szállítási szolgáltatások** bevételei 1,9, kiadásai 8,1 %-kal emelkedtek. A szállítási szolgáltatásokon belüli súlya mindkét forgalmi irányban kismértékben csökkent 2017-hez képest.

12. ábra

A szállítás külkereskedelmi forgalmának szállítási módozat szerinti megoszlása, 2018

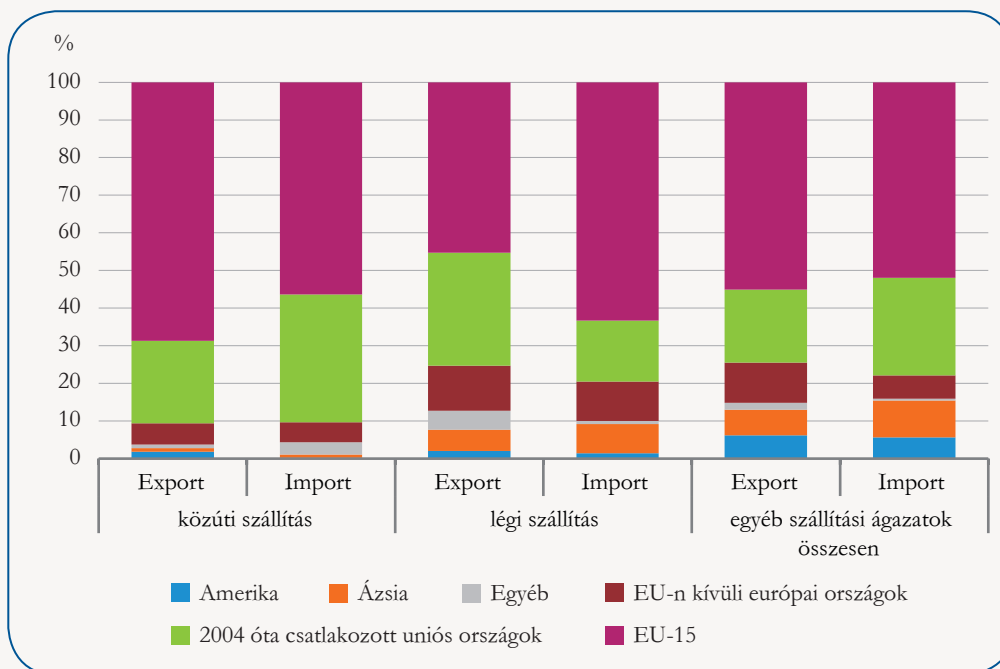
A szállítási ágazatok mindkét irányú forgalmának **90%-a az európai országok viszonylatában realizálódott**, ezen belül is az európai uniós tagországok domináltak (a bevételek 81, a kiadások 83%-ával). Minden szegmensben kiemelkedő az EU-15 országainak részesedése.

A közúti szállításnál a földrajzi elhelyezkedésből adódóan az európai kontinens országainak részaránya jelentősebb volt az átlagnál, mindkét forgalmi irányban 96%-ot tett ki. A legnagyobb exportcélország Németország és Ausztria volt, a bevételek 24, illetve 18%-ával. Importoldalón is Németország volt a legfontosabb partner (24%), melyet Szlovákia (11%) követett.

2018-ban a légi szállítás bevételeinek 87, kiadásainak 90%-a az európai országok viszonylatában merült fel. A legnagyobb részarányt képviselő országok az exportban az Egyesült Királyság (17%), Románia (11%) és Lengyelország (10%), az importban Németország (12%), az Egyesült Királyság, valamint Belgium (11–11%) voltak.

13. ábra

A szállítási ágazatok forgalmának földrajzi megoszlása, 2018

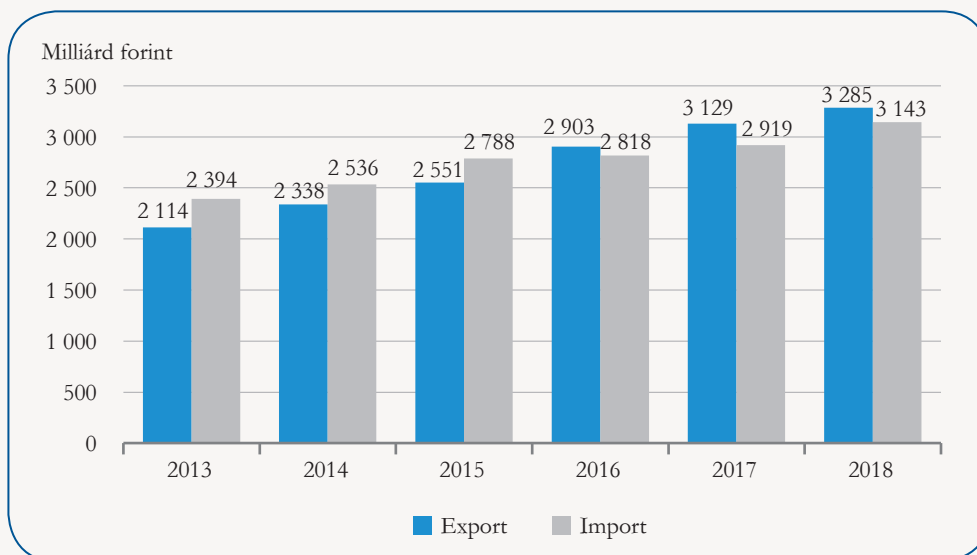

4.1.3. Üzleti és kormányzati szolgáltatások

2018-ban az üzleti szolgáltatások bevétele 3285 milliárd, kiadása 3143 milliárd forintot tett ki, e szolgáltatáscsoport adta a teljes szolgáltatás-külkereskedelmi forgalom 41, illetve 59%-át. A bevételek folyó áron 5,0, a kiadások 7,7 %-kal emelkedtek a 2017. évihez képest. A szolgáltatáscsoport külkereskedelmének egyenlege 68 milliárd forinttal romlott az előző évihez viszonyítva.

14. ábra

Az üzleti szolgáltatások bevétele és kiadása

Az üzleti szolgáltatásokon belül a legnagyobb alcsoportot képviselő egyéb üzleti szolgáltatások exportja 6,1, importja 15%-kal nőtt 2017-hez képest. Az üzleti szolgáltatások egyenlegének romlását alapvetően az egyéb üzleti szolgáltatások forgalmának alakulása okozta. Az összforgalom szempontjából második legjelentősebb számítástechnikai és információs szolgáltatások exportja 13, importja 6,8%-kal bővült.

Az egyéb üzleti szolgáltatások közül az operatív lízing forintban számított forgalma bővült a legnagyobb mértékben, az export közel háromszorosára, az import több mint másfélszeresére. Az importból jóval nagyobb mértékben részesedő operatív lízing kiadásainak számottevő növekedésével jelentősen hozzájárult az üzleti szolgáltatások egyenlegromlásához.

16. tábla

Az üzleti szolgáltatások forgalmának alakulása szolgáltatáscsoportonként, 2018

(%)

Üzleti szolgáltatások	Export		Import	
	megoszlása	előző év=100,0	megoszlása	előző év=100,0
Távközlési szolgáltatások	1,4	83,3	2,0	93,9
Építési-szerelési szolgáltatások	3,3	102,7	2,1	98,9
Biztosítási szolgáltatások	0,3	120,6	2,0	118,4
Pénzügyi szolgáltatások	4,0	113,0	3,5	92,8
Számítástechnikai és információs szolgáltatások	21,0	112,9	12,6	106,8
Szellemi tulajdon használatáért kapott/fizetett díjak	14,6	103,5	12,9	93,0
Személyes, kulturális és szórakoztatási szolgáltatások	4,3	75,6	4,7	89,2
Egyéb üzleti szolgáltatások	51,1	106,1	60,3	115,3
Ezen belül:				
egyéb, kereskedelemhez kapcsolódó szolgáltatások	1,4	113,1	3,4	100,6
számviteli, könyvelési, könyvvizsgálói és adótanácsadói szolgáltatások	7,0	101,1	0,7	105,7
üzletviteli tanácsadás és PR-szolgáltatások	11,8	110,8	17,0	108,5
kutató-fejlesztési szolgáltatások	6,1	101,6	7,9	108,8
építészeti, mérnöki, tudományos és egyéb műszaki szolgáltatások	5,5	117,6	3,5	108,5
egyéb, máshová nem sorolt üzleti, szakmai és műszaki szolgáltatások	13,1	98,2	18,1	111,7
Üzleti szolgáltatások összesen	100,0	105,0	100,0	107,7

Az üzleti szolgáltatások forgalmának jelentős része (az exportban 65, az importban 74%-a) az Európai Unió tagállamaival bonyolódott le. Ebben a viszonylatban az export 5,5, az import 11%-kal nőtt az előző évihez képest.

Az üzleti szolgáltatások **exportjában** hazánk legfontosabb partnere Németország volt, 2018-ban a bevételek 19%-a származott innen. A Németországba irányuló export 12%-kal nőtt 2017-hez képest, amihez a számítástechnikai és információs, valamint az egyéb, máshová nem sorolt üzleti, szakmai és műszaki szolgáltatások járultak hozzá a legjelentősebben. Második, illetve harmadik legfontosabb exportpartnerünk az Egyesült Államok és az Egyesült Királyság volt, a bevételek 13, illetve 10%-ával.

Az üzleti szolgáltatások **importjában** is Németország volt hazánk legkiemelkedőbb partnere, 2018-ban a kiadások 23%-a ebben a viszonylatban merült fel. A Németországból érkező behozatali forgalom 13%-kal nőtt egy év alatt, amit elsősorban a jogi, számviteli, üzletviteli tanácsadás és a PR-szolgáltatások értékének növekedése eredményezett.

A második, illetve harmadik legfontosabb importpartnerünk az Egyesült Államok és az Egyesült Királyság volt, a kiadások 12, illetve 8,9%-ával. Az Egyesült Államokból érkező import értéke gyakorlatilag nem változott, az Egyesült Királyság viszonylatában viszont 4,8%-kal csökkent.

4.2. A szolgáltatás-külkereskedelem alakulása vállalati jellemzők szerint

A szolgáltatások egy részét (pl. turizmus, pénzügyi és biztosítási szolgáltatások) nem vizsgáljuk ebben a fejezetben, ugyanis ezen adatokat nem minden esetben, vagy egyáltalán nem lehet vállalatokhoz rendelni, ezáltal például tulajdonosi szerkezet vagy létszám-kategória alapján besorolni. A fennmaradó tevékenységek aránya a szolgáltatás-külkereskedelmi forgalmon belül importban (78%) és exportban (65%) egyaránt jelentős, ezért ezek változása nagy hatással van egy adott időszak egyenlegének alakulására.

4.2.1. Üzleti szolgáltatások

A szolgáltatás-külkereskedelemben a magyar gazdaság szereplőit elsősorban az *üzleti szolgáltatások* igénybevétele, illetve nyújtása jellemzi. Ezeket a szolgáltatásokat elsősorban, 44,8%-ban az egyéb szolgáltatási tevékenységet végző vállalatok nyújtott 2018-ban, importoldal pedig ezen szolgáltatások forgalmának a 43%-át az árutermelő ágakban működő vállalkozások vették igénybe.

17. tábla

Az üzleti szolgáltatások forgalmának gazdasági ágak szerinti megoszlása, 2018*

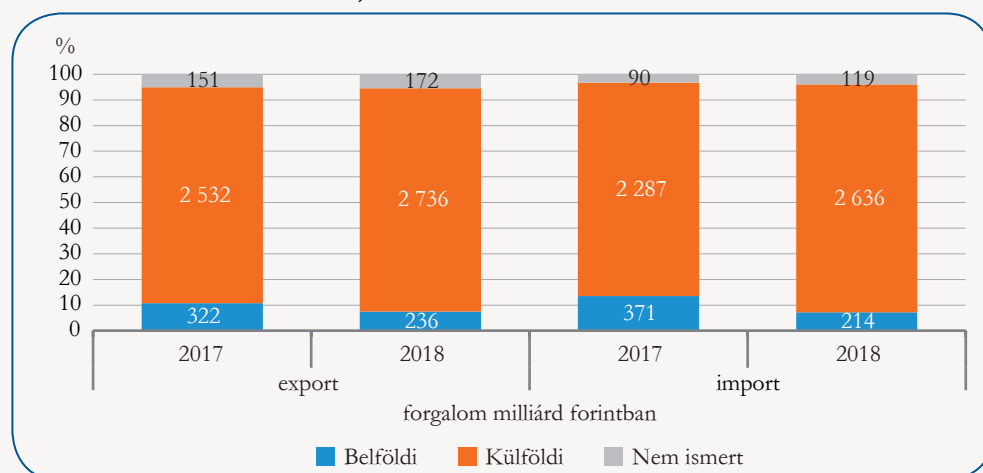
Gazdasági ágak	Export, milliárd forint	Megoszlás, %	Import, milliárd forint	Megoszlás, %
Egyéb szolgáltatás	1 409	44,8	656	22,1
Információ, kommunikáció	872	27,7	527	17,7
Kereskedelem	238	7,6	330	11,1
Mezőgazdaság és ipar	587	18,7	1 276	43,0
Szállítás és raktározás	38	1,2	181	6,1
Összesen	3 145	100,0	2 970	100,0

* Kivéve pénzügy, biztosítás.

A szolgáltatás-külkereskedelem résztvevőinek tulajdonosi szerkezetében megfigyelhető, hogy a hazai tulajdonú vállalatok kisebb arányban vesznek részt az üzleti szolgáltatások nyújtásában/igénybevételben, ez exportoldal 3, importoldal 6%-os csökkenést jelent. A forgalom több mint háromnegyedét mindkét irányban a többségi külföldi tulajdonú vállalatok bonyolították le. Ezek dominanciája különösen az üzleti szolgáltatások kereskedelmére jellemző (exportban 87, importban 89%). Ezen belül a külföldi vállalatok legnagyobb súllyal a számítástechnikai szolgáltatások, valamint az egyéb, máshová nem sorolt üzleti, szakmai szolgáltatások külkereskedelmében vettek részt.

15. ábra

Az üzleti szolgáltatások külkereskedelmét lebonyolító vállalatok tulajdonos szerinti összetétele*

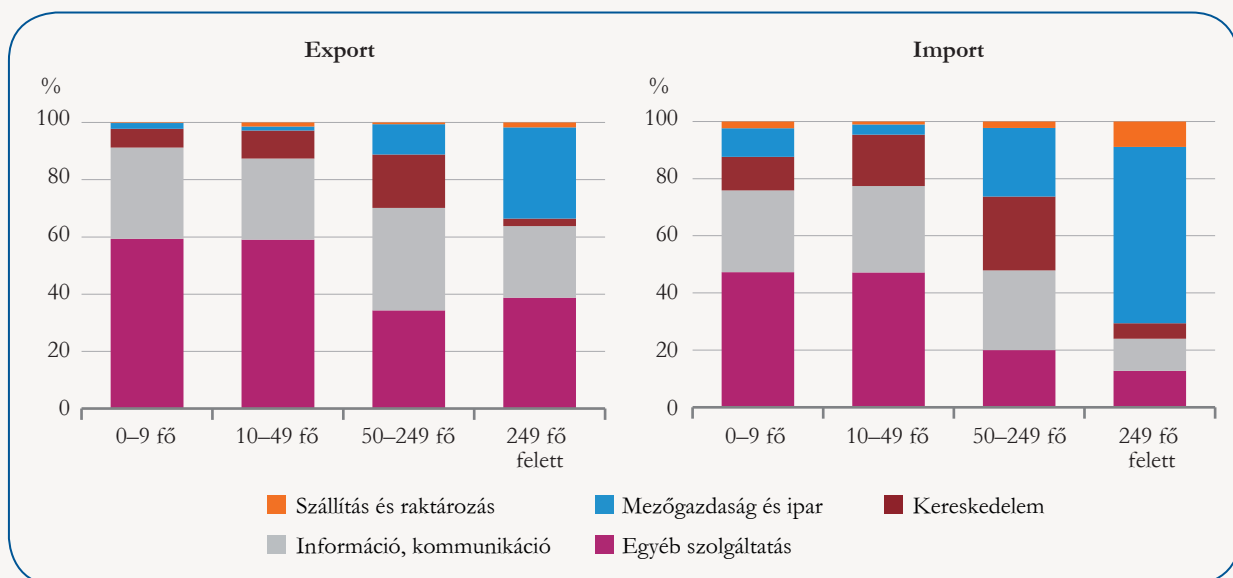
* A 2017-es adatok revíziója 2019. év elején történt meg, így az egy évvel ezelőti kiadványtól eltérhetnek. Továbbá az adatok nem tartalmazzák a pénzügyi, biztosítási TEÁOR-ral rendelkező vállalkozásokat, ahogy ezeket a szolgáltatásokat sem.

Az üzleti szolgáltatások exportjának felét a legalább 250 főt foglalkoztató nagyvállalkozások bonyolították. A létszám-kategórián belül az egyéb szolgáltatási ágazatokba tartozó cégek részesedése volt a legmagasabb (39%). Az 50 és 249 fő közötti létszámot foglalkoztató középvállalkozások az üzleti szolgáltatások exportjából 23%-kal részesedtek, a létszám-kategórián belül a legjelentősebb forgalmat az információs, kommunikációs tevékenységet folytató vállalatok (36%) bonyolították le. Ugyanakkor a 10–49 fős vállalkozások az üzleti szolgáltatások exportjának mindössze 15%-át realizálták 2018-ban, a 0–9 fős vállalkozások részesedése pedig a 10%-ot sem érte el. E két utóbbi létszám-kategórián belül az egyéb szolgáltatást nyújtó vállalatok forgalma volt a legnagyobb.

Importoldalon is a nagyvállalkozásoknak volt a legnagyobb a forgalmi részesedésük (61%). Közülük a termelő ágazatokban tevékenykedő vállalatok bonyolították a legjelentősebb (62%) forgalmat. Az 50–249 fős vállalatok részesedése 18% volt, az exporthoz hasonlóan importoldalon is az információs, kommunikációs tevékenységet folytató vállalatoknak volt a legnagyobb a forgalmuk e létszám-kategórián belül. A 10–49 fős vállalkozások 13, a 0–9 fős vállalkozások 6,0%-kal részesedtek a szolgáltatáscsoport importjából, az egyéb szolgáltatási ágazatokban tevékenykedőkkel az élen.

16. ábra

Az üzleti szolgáltatások forgalmának megoszlása a vállalkozások ágazati besorolása és létszáma alapján, 2018*

* Kivéve pénzügy, biztosítás.

4.2.2. Szállítási szolgáltatások

A szállítási szolgáltatások a teljes szolgáltatás-külkereskedelmi export 25, az import 22%-át adták 2018-ban. Ezeket a szolgáltatásokat jellemzően a szállítási ágazatokba sorolt vállalkozások nyújtották, részesedésük az exportból 96% volt, valamint ők vették igénybe a legtöbb ilyen jellegű szolgáltatást is (70%). Importon belül rajtuk kívül még a termelő ágazatokba sorolt cégekhez tartozott jelentős forgalom (17%).

A szállítási szolgáltatások létszám-kategória szerinti megoszlása az exportban koncentráltabb, mint az üzleti szolgáltatásoké, ugyanis nagyvállalatok bonyolították le a kiviteli forgalom 68%-át, az importból viszont alacsonyabb arányban, 48%-kal részesedtek. Az 50 és 249 fő közötti létszámot foglalkoztató vállalkozások részesedése az exportban 20, az importban pedig 23%-os volt.

A külföldi érdekeltségű vállalkozások realizálták a szállítási szolgáltatások exportjának a 74, az importnak a 86%-át. A hazai tulajdonú vállalkozások exportból való részesedése (25%) jelentősebb volt az üzleti szolgáltatásokénál, ezen belül is a több mint 249 főt alkalmazó cégek aránya volt magasabb, forgalmuk az összes exportforgalom 12%-át tette ki.

18. tábla

Szállítási szolgáltatások forgalma a vállalkozások létszám-kategóriái és tulajdonosi szerkezete szerint, 2018

(millió forint)

Tulajdonos	0–9 fő	10–49 fő	50–249 fő	249 fő felett	Összesen
Export					
Belföldi	17 719	87 758	155 319	252 200	512 996
Külföldi	31 565	97 892	248 560	1 134 111	1 512 128
Nem ismert	5 930	52	2	212	6 196
Összesen	55 214	185 702	403 881	1 386 523	2 031 320
Import					
Belföldi	15 855	36 639	45 201	36 881	134 576
Külföldi	68 703	186 367	225 844	529 494	1 010 408
Nem ismert	22 973	335	294	20	23 622
Összesen	107 531	223 341	271 339	566 395	1 168 606

5. Módszertani információk

Külkereskedelmi termékforgalom

A külkereskedelmi termékforgalom statisztikai rendszere a nemzetközi termékforgalmi statisztika megfigyelésére vonatkozó ENSZ-ajánlásokban közzétett alapelvek, fogalmak és meghatározások figyelembevételével készül. Az Európai Unió rendeletei szabályozzák két alrendszerének működését: az unió tagállamaival lebonyolított (a továbbiakban uniós) forgalomra vonatkozóan az Európai Parlament és Tanács 638/2004/EK és Bizottság 1982/2004/EK rendeletei az irányadóak, míg az unión kívüli országokkal folytatott (a továbbiakban unión kívüli) kereskedelem statisztikája az Európai Parlament és a Tanács 471/2009/EK és módosításai, valamint a Bizottság 92/2010/EK és 113/2010/EK rendeleteinek előírásai szerint készül.

Magyarország külkereskedelmi termékforgalma az uniós és az unión kívüli forgalom összege.

Az adatok forrása: az uniós kereskedelemre vonatkozóan a forgalmazó vállalatoktól kérdőíven begyűjtött adatok, míg az unión kívüli forgalom tekintetében a Nemzeti Adó- és Vámhivatal vám eljárás keretében begyűjtött adatai, valamint egyes, Magyarországon központi vámkezelési engedélyt használó cégektől közvetlenül begyűjtött adatok állnak rendelkezésre. A villamosenergia-forgalmi adatok adminisztratív adatforrások felhasználásával kerülnek összeállításra. Az adatok statisztikai feldolgozása a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) szakmai irányításával folyik.

Az uniós forgalom adatait a KSH – a vonatkozó rendeleteknek megfelelően – nem teljeskörűen gyűjti be. A forgalmazók közel kilenctizede (a kis- és közepes vállalkozások döntő többsége) mentesül az adatszolgáltatási kötelezettség alól, de ezáltal mindössze a teljes forgalom mintegy 3–7%-a kerül ki a statisztikai megfigyelés köréből. Az adatszolgáltatás alól (teljesen vagy részlegesen) felmentett, valamint a kötelezettségüknek eleget nem tevő vállalatok adatait a KSH adminisztratív adatforrások és idősorok felhasználásával becsli és pótolja.

A megfigyelés köre: a külkereskedelmi termékforgalom jellemzően rezidens és nem rezidens gazdasági alanyok között bonyolódik. A külkereskedelmi forgalom megfigyelése az ország gazdasági területének határát átlépő termékek számbavételén alapul, azzal a megkötéssel, hogy – az aktív feldolgozás vagy vámfelügyelet melletti feldolgozás miatt szállított áruk kivételével – vámraktárakba külföldről belépő, illetve onnan külföldre szállított termékek nem szerepelnek a statisztikában, a vámbelföld és a vámraktárak közötti forgalom azonban igen.

A megfigyelt ügyletek döntő többsége adásvétel, de a külkereskedelmi termékforgalomba tulajdonosváltással nem járó és/vagy ellenszolgáltatás nélküli esetek is tartoznak. Így az adatok tartalmazzák például a bérfeldolgozásra szállított anyagokat, és a munka elvégzése után visszaszállított késztermékeket (mindkét esetben azok teljes értékén), a pénzügyilízings-ügyleteket (a lízingelt áru kamat és kezelési költségek nélküli piaci értékén) és a térti árukat, valamint néhány speciális termék behozatalát és kivitelét is (pl. vezetéken szállított gáz és elektromos áram).

Nem tartoznak a megfigyelésbe a szolgáltatási ügyletek (pl. javítás, operatív lízing, közvetlen reexport) keretében szállított áruk, az ország területén külföldi közlekedési eszközök részére eladott, illetve hazai közlekedési eszközök részére külföldön vásárolt üzemanyag stb. (Részletes felsorolás „A magyar külkereskedelmi termékforgalmi statisztika módszertana” (KSH, Budapest, 2005) című kiadványban található.)

A külkereskedelmi termékforgalom értéke behozatal esetében c.i.f.-, kivitel esetében f.o.b.-paritáson kifejezett érték. C.i.f.: a behozott áru piaci értéke a magyar határon, beleértve a szállítással kapcsolatos összes – a magyar határig felmerülő – költséget és a szállítás alatti biztosítást. F.o.b.: a kivitt áru piaci értéke a magyar határon, beleértve az árunak a határig szállításával kapcsolatban felmerülő szállítási és biztosítási költségeket.

A forintban közölt értékadatok uniós forgalom esetén az adatszolgáltató számviteli politikájában meghatározott banknak a beérkezés vagy kiszállítás napján érvényes napi deviza-középfolyama alapján állnak elő. Unión kívüli forgalom esetén az átszámítás az áru vámkezelését megelőző hónap utolsó előtti szerdáján jegyzett MNB-devizaárfolyam alapján történik. Az euró- és dollárértékadatok előállítására a forintadatokból, uniós forgalom esetén havi átlagos MNB-árfolyam alapján, unión kívüli forgalom esetén a fenti módszerrel történik.

A külkereskedelmi forgalom egyenlege a kiviteli és a behozatali forgalom értékének különbsége.

Az áruszerkezeti csoportosítás az ENSZ egységes nemzetközi kereskedelmi termékjegyzéke (SITC Rev. 4.) szerint készült.

Az alapadatok begyűjtése az EU-tagállamok számára kötelezően előírt vám- és külkereskedelmi-statisztikai osztályozás, a Kombinált nomenklátúra (CN) szerint valósul meg.

Az egyes országcsoportok tartalma

EU-15: Ausztria, Belgium, Dánia, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Írország, Luxemburg, Egyesült Királyság, Németország, Olaszország, Portugália, Spanyolország, Svédország.

2004 óta csatlakozott uniós tagországok: Bulgária, Ciprus, Csehország, Észtország, Horvátország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Málta, Románia, Szlovákia, Szlovénia.

EU-28: a két előző csoport együttesen. A további ország besorolása a földrajzi elhelyezkedésük alapján történik.

A kivitel országcsoportonként részletezett adatai rendeltetési országok szerinti, a behozataléi feladási ország szerinti számbavételen alapulnak.

A vállalati jellemzők szerinti külkereskedelmi termékforgalom a kijelölt forgalmazók adatai mellett tartalmazza a küszöb alatti forgalmazók adatait is, a vámregisztrációk forgalmát, valamint magában foglalja a villamos energia kereskedelmet, és a magánforgalmat. Az áfarezisztrációknak definíció szerint nincs alkalmazottjuk, ezért a „nem ismert” létszám-kategóriába kerülnek. A vámregisztrációk forgalma továbbá a magánforgalom létszám és ágazati besorolása a „nem ismert”, illetve az „egyéb ágazat” kategóriába kerülnek. A termékek jellege szerint import- és exportforgalom a TESZOR (Termékek tevékenység szerinti osztályozása) csoportok összevonásával készült. A küszöb alatti vállalatok által forgalmazott termékekről nincs egyedi (vállalati szintű) információk.

Árindexek

A külkereskedelmi termékforgalom árszintváltozásának mérésére a tényleges piaci árak megfigyelésén alapuló árindexeket számít a KSH. A homogén termékcsoportok (élelmiszerek, nyersanyagok, energia-hordozók) indexeinek becslése a külkereskedelmi termékforgalmi statisztika keretében begyűjtött meny-

nyiségi és értékadataiból számított egységértékeken alapul. Az árak alakulása szempontjából heterogén termékcsoportoknál (feldolgozott termékek, valamint a gépek és szállítóeszközök) az árszintváltozást vállalati adatközlésből származó, reprezentáns termékek tényleges tranzakciós áraiból számítja a KSH. Az indexek Fisher-formula szerint készülnek, teljes termékforgalmi súlyok felhasználásával.

A volumenindex a forintértékindexből a bázisidőszak és a tárgyidőszak között bekövetkezett forintárszint-változás hatásának kiszűrésével készül, vagyis a volumenindex az értékindex és a megfelelő árindex hányadosa.

Fogalmak

C.i.f/f.o.b konverzió: fuvarparitás miatti konverzió.

Áfaregisztrációk: nem rezidens vállalkozások, amelyek gazdasági tevékenységet folytatnak Magyarország területén.

Bunker üzemanyag exportja: a szállítóeszközzel rendelkező külföldi vállalatok által Magyarországon vásárolt kereskedelmi célú üzemanyag értéke.

Bunker üzemanyag importja: a szállítóeszközzel rendelkező magyar vállalatok által külföldön vásárolt üzemanyag értéke.

Módszertani források

A magyar külkereskedelmi termékforgalmi statisztika módszertana (KSH, Budapest, 2005).

A KSH honlapján közzétett módszertani információk (metaadatok) az alábbi címen érhetők el:

http://www.ksh.hu/apps/meta.objektum?p_lang=HU&p_menu_id=110&p_ot_id=100&p_obj_id=B-FAA&p_session_id=78588643

http://www.ksh.hu/apps/meta.objektum?p_lang=HU&p_menu_id=120&p_ot_id=100&p_obj_id=BGFA&p_session_id=83819526

Szolgáltatás-külkereskedelem

A szolgáltatás-külkereskedelmi adatok összeállítása a 184/2005/EK, az 555/2012/EU és a 707/2009/EK-rendeletek (a fizetési mérleggel, a szolgáltatások nemzetközi kereskedelmével és a közvetlen külföldi befektetésekkel kapcsolatos közösségi statisztikákról) alapján történik.

Az adatok forrása: a KSH adatgyűjtései, a hiányzó adatok pótlása és teljeskörűsítése adminisztratív adatforrások felhasználásával történik.

Szolgáltatások külkereskedelme: minden olyan magánjogi szerződésen alapuló ügylet, amelynek során egy ország rezidense nem rezidens részére szolgáltatást nyújt (export), illetve nem rezidensről szolgáltatást vesz igénybe (import).

Szolgáltatás-külkereskedelmi forgalom értéke: a szolgáltatásoknak a számlán feltüntetett, forgalmi adó nélküli értéke. Amennyiben az ügylet devizában valósul meg, a forintra való átszámítás a teljesítés időpontjában érvényes, hivatalos MNB-devizaárfolyam alapján történik.

A szolgáltatások teljesítése: a rezidens és nem rezidens közötti szolgáltatásügylet lebonyolításának tényleges időpontja, azaz amikor a szolgáltatást nyújtották, illetve igénybe vették. Ez eltérhet a pénzügyi teljesítéstől.

Adatok revideálása: a jelenleg publikált adatok 2018. évi zárását követően 2019 márciusában revideálásra kerülnek.

A szolgáltatások az alábbi tevékenység és partnerország szerinti csoportosításban kerülnek megfigyelésre és publikálásra:

Turizmus: külföldiek magyarországi kiadásai, magyarok külföldi költései. A nemzetközi előírásokkal összhangban a szolgáltatás-külkereskedelmi forgalom turizmusadatai nem tartalmazzák a nemzetközi közlekedéssel kapcsolatos bevételeket és kiadásokat, amelyek azonban szerepelnek a „Nemzetközi

turisztikai kereslet” című kiadvány adatai között, ezzel szemben tartalmazzák az illegális szolgáltatásokkal kapcsolatos tételeket is.

Szállítási szolgáltatások módozatoként: tengeri szállítás, légi szállítás, vasúti szállítás, közúti szállítás, belvízi szállítás, csővezetékes szállítás és villamosenergia-átvitel, egyéb kiegészítő szállítási szolgáltatások, postai és futárszolgálat.

Üzleti szolgáltatások: távközlési szolgáltatások, építési-szerelési szolgáltatások, biztosítási szolgáltatások, pénzügyi szolgáltatások, számítástechnikai és információs szolgáltatások, szellemi tulajdon használatáért kapott/fizetett díjak, egyéb üzleti szolgáltatások, valamint személyes, kulturális és szórakoztató szolgáltatások.

Kormányzati szolgáltatások: nagykövetségek és konzulátusok, katonai egységek és ügynökségek, egyéb, máshová nem sorolt kormányzati szolgáltatások.

Partnerország: a turizmusban az utazót küldő ország, a külföldre utazó magyar állampolgárok esetében a célország. Szállítási szolgáltatásoknál exportban a számlát fizető, importban a számlát kiállító honossága szerinti ország. Üzleti szolgáltatások esetén az az ország, amelyben a szolgáltatás-külkereskedelmi ügyletben részt vevő külföldi gazdasági szervezetet bejegyezték.

Az egyes országcsoportok tartalma megegyezik a külkereskedelmi termékforgalom esetében megadottal.

A KSH honlapján közzétett módszertani információk (metaadatok) az alábbi címen érhetők el:

http://www.ksh.hu/apps/meta.objektum?p_lang=HU&p_menu_id=110&p_ot_id=100&p_obj_id=BFAB&p_session_id=59950451

A szolgáltatás-külkereskedelmi adatok vállalati jellemzők szerinti elemzésének pontos módszertana jelenleg kialakítás alatt áll európai uniós szinten. Jelen elemzés a kijelölt szolgáltatók adatai mellett tartalmazza az adatszolgáltatásra nem kötelezett szolgáltatók adatait is, részben tartalmazza az üzleti szolgáltatások forgalmát, de nem foglalja magában a biztosítási és pénzügyi szolgáltatásokat. Az adatszolgáltatásra nem kötelezett vállalatok esetében az áfa összesítő nyilatkozat adatait vettük figyelembe. A szolgáltatások jellege szerint az import- és az exportforgalom a TEÁOR (Tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere) csoportok összevonásával készült. Az adatszolgáltatásra nem kötelezett vállalatok igénybe vett szolgáltatásairól nincs egyedi (vállalati szintű) információnk, ezt becsléssel állapítjuk meg.

Módszertani források

Manual on Statistics of International Trade in Services (2010), Balance of Payments and International Investment Position Manual, 6th edition (IMF, 2009).

Jelmagyarázat:

- .. = Az adat nem ismeretes.
- 0 = A mutató értéke olyan kicsi, hogy kerekítve zérust ad.
- x = A mutató nem értelmezhető.

A százalék- és viszonyszámok számítása kerekítés nélküli adatokból történt. Az adatok és a megosztási viszonyszámok kerekítése egyedileg történt, ezért a részadatok összegei eltér(het)nek az összesen adatoktól.

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Lépjön velünk kapcsolatba!](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789